БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 169 (11155) | 1966 оной июлиин 19, вторник | Сэн 2 мүнгэн

СОВЕТ-ИНДИИН ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

Советскэ Социалис Республикануудай Союзай правительствын уряалаар, июлиин 12-hoo 16 хүрэтэр Индиин премьер-министр Индира Ганди болон тэрээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүд албанай хэрэгээр Москва айлшаар ерээд байба.

Совет-индиин хамтын коммюнике соо хэлэгдэhэнэй ёhoop, Индиин премьер-министр болон тэрээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүдые Советскэ Союзай правительствын болон арад зоной зүрхөө үнэн зүрхэнэй угтамжа хэhэн ушар хадаа агууехэ энэдхэг арадта совет хүнүүдэй үнэн зүрхэнэй хани барисаатай байhан талархалые гэршэлэн харуулаа.

Москва ерээд байха үе соогоо Индиин премьер-министр Л. И. Брежневтэй, А. Н. Косыгинтай болон Советскэ Союзай бэшэ бэшэ хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай уулзаhан, хөөрэлдэhэн байгаа.

Бэе бэеэ ойлголсохо, хани халуун оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүдэй болохо үедэ хоёр талынгаа ашаг туhа харалсаха, уласхоорондын оршон байдалай шухала асуудалнуудаар hанамжануудаа мэдэлсэжэ абаа. Тэрэшэлэн совет-индиин хоорондохи хоёр талын харилсаанай—асуудалнуудые, мүн эдэ харилсаануудые саашадаа хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ арга боломжонуудые зүбшэн хэлсээ. Уласхоорондын байдалай хэдэн олон асуудалнуудаар хоёр гүрэнэй хараа бодолнуудай адлирхуу гү, али дүтэрхы байhаниие хоёр талаhаа тон ханамжатайгаар тэмдэглэбэ.

Советскэ Союзай правительство болон Индиин правительство уласхоорондын политика ябуулхадаа, эбтэй амгалан байдал хангаха зорилгонуудые энээнhээ хойшодоошье хүтэлбэри болгохоор эрид шиидэнги байhанаа мэдүүлээ.

Уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэхын болон дайн байлдаанай аюул сараха арга замуудые бэдэрэн олоходоо ехэхэн хүсэлэл гаргахаар сохом шиидэнги байhанаа хоёр талаhаа элирхэйлбэ. Тиихэдээ эб найрамдалай хэрэг али бүхы аргаар аршалан хамгаалха, уласхоорондын байдал шангардуу шанга болгохо гэhэн hэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн, эдэбхитэйгээр тэмсэхэ хүсэлэнтэй байhанаа тэдэнэр мэдүүлээ.

Дайн байлдаае болюулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ, уласхоорондын түгшүүрил зөөлэрүүлхэ, уласхоорондын хани харилсаае дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ сэрэгэй бөөгнэрэлгэдэ хамаархахагүй политикын мүнөө сагай эрхэ байдалда айхабтар ехэ удха шанартай байhыень хоёр талаhаа тэмдэглэбэ.

hүүлэй үедэ империалистнуудай болон мүн бэшэшье хархис хара үзэлтэнэй ээрхэг түримхэй аашануудые гаргаhан дээрэhээ, уласхоорондын оршон байдалай шангадаад, сэрэгэй аюул улам ехэ боложо байhанай дашарамда, хоёр талаhаа hанаа зобонги байhанаа элирхэйлбэ.

Арадуудай хоорондын эб найрамдалай хэрэгтэ торитой аюулай тохёолдоод байхадань, хүсэ хэрэглэхэ ябадалhаа арсаха тухай гүрэнүүдэй хоорондын харилсаануудта амгалан ёhoop зэргэ оршолгын гол ёhонуудые наринаар сахиха тухай уряалтайгаар хоёр талаhаа бүхы правительстванууд хандана гээшэ.

Вьетнамда сэрэгэй ябуулгануудые улам ехэ болгожо, Вьетнамай Демократическа Республикын газар нютагуудые, мүн тэндэхи Хайфон порт болон ДРВ-гэй ниислэл хото Ханойн оршон тойрондо бомбодолгые үргэлхэжэ байhан дээрэhээ, Азиин Зүүн урда зүгтэ тохёолдоhон аюулта байдал хоёр талын hанаае ехээр зобоожо байнхай.

ДРВ-е бомбодолго энэ дары зогсоогдохо ёhотой гэжэ хоёр правительство дахинаа мэдүүлнэ. Вьетнамай асуудал шиидхэлгэ Индохитад тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээнэй ёhoop лэ хэгдэхэ зэргэтэй байна ха юм.

Бүхы сэрэгэй бүлэглэлые нэгэн доро тараан hалгааха болоо haa, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ болон уласхоорондын түгшүүрил зөөлэрүүлхэ хэрэгтэ таараха бэлэй гэжэ Советскэ Союзай правительство, мүн Индиин правительство үгэеэ нэгэдэнэ.

Уласхоорондын түгшүүрил зөөлэрүүлхэ ябадал хангаха гээшэ яахын аргагүй шухала зорилго гэжэ тоолоод, Советскэ Союз болон Инди хадаа Европодо аюулгүй амгалан байдал батадхан хангаха асуудал угаа ехэ удха шанартай гэжэ тоолоно.

Германиин хоёр гүрэнэй оршожо байhан ушар баримтые тоонгүй байжа болохогүй, мүнөө тогтонхой хилэнүүдые хубилгаха гэhэн ямаршье hэдэлгэ хадаа аюултай хойшолон ушаруулжа болохо юм, hаналаа табиhан бүхы гүрэнүүдэй хабаадалгатайгаар хэлсээ хэжэ, Германи тухай асуудал эбэй ёhoop шиидхэхэ арга бэдэрхэ яахын аргагүй шухала байна гэhэн совет индиин 1965 оной майн 20-ой хамтын коммюнике соо премьер-министр Л. Б. Шастриин хэhэн мэдүүлгые энэдхэг тала лаблан гэршэлнэ.

Али бүхы түхэл маягтай колониальна дарлалтада эсэргүүсэhэн арадуудай тэмсэлдэ Советскэ Союз болон Инди үнэн сэхэ байhанаа гэршэлнэ. Тиихэдээ эрхэ сүлөө олохын болон бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэжэ байгаа Азиин, Африкын, Латинн Америкын арадуудта үнэн сэдьхэлhээ дэмжэлгэ үзүүлхэ байhанаа элирхэйлнэ.

Уласхоорондын шанга хиналта табижа, бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэг (ядерна болон, мүн юрыншье зэбсэглэлгэ) дүүрэн хуряаха гээшэ тиимэ гэшэгүй шухала удхатай болоод байна гэжэ хоёр талаhаа урда мэтэ тоолоод, дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы гүрэнүүдэй хабаадалгатайгаар буу зэбсэг хуряаха Бүхэдэлхэйн конференци зарлахые hайшаан амаршалха болоно.

Мүн тиихэ зуураа, ООН-ой Генеральна Ассамблейн XX сесси дээрэ баталагдаhан заршамуудай ёhoop, ядерна буу зэбсэг тараахагүй тухай хэлсээ түргэнөөр баталхань шухала гэжэ хоёр талаhаа тэмдэглэнэ. Тиихэдээ ядерна буу зэбсэгтэй гүрэнүүдэй зүгhөө тиимэ юумэгүй гүрэндэ дамжуулан үгэхэ болон мүн сэрэгэй нэгэдэл, бөөгнэрэлгэнүүдээр гү, али үшөө ямар нэгэн аргаар ядерна буу зэбсэг тарааха алибаа арга боломжые болюулха зэргэтэй.

Ташкентдэ Индиин премьер-министрэй болон Пакистанай президентын хоорондо болоhон уулзалга дээрэ гар табигдаhан Ташкентын Декларациие манай правительство дүүрэн бэелүүлхээр эрид шиидэнги гэжэ Индиин премьер-министр элирхэйлэн мэдүүлээд, hайн сэдьхэлэй туhа хүргэжэ, тэрэ уулзалгые эмхидхэхэ болон урагшатай hайнаар дүүргэхэ хэрэгтэ Советскэ правительствын дүүргэhэн амгалан hайн ёhоной үүргэ тухай үндэр сэгнэлтэ үгэhэн байна. Тус Декларациие дүүргэхын тула Индиин абаhан хэмжээнүүд тухай, мүн тэрэшэлэн энэ талаар тохёолдоhон бэрхэшээлнүүд тухай Индиин премьер-министр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэдэ дэлгэрэнгыгээр дуулгаhан байгаа. Индиин премьер-министрэй мэдээсэлдэ совет талаhаа hайн сэгнэлтэ үгтөөд, хүршэ hууhан Энэдхэг болон Пакистан гүрэнүүдэй правительстванууд али бүхы талаараа өөhэдынгөө харилсаануудые удаа дараагаар hайжаруулхын тулада бүхы хүсэлэл гаргаха бэзэ гэжэ лаб найдажа байhанаа мэдүүлбэ. Ташкентын Декларациин ёhoop, Инди Пакистан хоёрой хоорондохи харилсаануудые саашадань hайжаруулхын тулада hаналаа табиhан ямаршье гүрэнэй алибаа үүсхэлые Советскэ правительство дэмжэн дүнгэлсэхөөр бэлэн байhанаа элирхэйлбэ.

Москвада болоhон хөөрэлдөөнэй үедэ Советскэ Союзай болон Индиин хоорондо мүнөө тогтонхой хани ёhоной харилсаануудай байдал тодорхойгоор хаража үзөөд, тэрэниие саашадаа дэлгэрүүлхэ арга боломжонуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Бүгэдэ ниитын аюулгүй амгалан тайбан байдал хамгаалха болон бэхижүүлхын зорилгоор хоёр оронойнгоо арадуудай аша туhада уласхоорондын байдал тушаа политическэ харилсаагаа мүн саашадаашье хүгжөөхэ хүсэлэнтэй байhанаа хоёр талаhаа элирхэйлнэ.

Хоёр ороной хоорондохи экономическа болон техническэ харилсаан бэе бэедээ туhа хүргэхэ үндэhэ hуури дээрэ урагшатай hайнаар хүгжэнэ гэжэ хоёр талаhаа ханамжатайгаар тэмдэглэнэ. Энэ харилсаан Индиин национальна экономико бэхижүүлхэ хэрэгтэ туhа хүргэжэ байнхай.

Советскэ Союзай туhаламжатайгаар Энэдхэгтэ гүрэнэй мэдэлэй промышленностиин шэнэ шэнэ шухала hалбаринууд байгуулагдаhан, мүн байгуулагдаhаар шье байна. Тиигээд мүнөө сагай техникэ шудалhан Индиин национальна кадрнуудые hурган бэлдэхэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэнэ.

Индиин экономикые хүгжөөхэ хэрэгтэ экономическа болоод техническэ туhаламжа үзүүлhэнэйнь түлөө Индиин правительствын болон арад зоной үмэнэhөө премьер-министр Советскэ Союзай правительствада, мүн арад зондо гүнзэгы баясхалан хүргэбэ.

Энэдхэг талын хүсэлэн hайшаан дэмжэжэ, Советскэ Союзай правительство Индидэ табигдаhан дүрбэдэхи табан жэлэй түсэбэй ёhoop, хара болон үнгэтэ металлургиин, ашагта малтамалай болон нефтиин промышленностиин зарим гүрэнэй предприятинуудые, зайн галай болон бусад hалбаринуудай барилгануудые бодхохо хэрэгтэ, тэрэшэлэн техническэ кадрнуудые hурган бэлдэхэ хэрэгтэ туhаламжа үзүүлхээр бэлэн байhанаа мэдүүлбэ.

Совет-индиин худалдаа наймаанай хэлсээнүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ байhанай ашаар, hүүлэй жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаан хэмжээнэйшье талаар, мүн бэе бэедээ үгэлсэдэг эд бараанай янза бүриин талааршье, нилээд дээшээ гараба гэжэ хоёр талаhаа ханамжатайгаар тэмдэглэбэ.

Энээнhээ хойшодоошье научна болон культурна холбоо барисаагаа хүгжөөхэ, совет болон энэдхэг арадуудай хоорондохи хани барисаае болон бэе бэеэ ойлголсолгые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ хүсэлэнтэй байна гэжэ хоёр талаhаа элирхэйлбэ гээд коммюникейн түгэсхэл соо хэлэгдэнэ.

Хоёр гүрэнэй хүтэлбэрилхы тушаалтадай хоорондо холбоо барисаа байгуулжа, hанамжануудаа мэдэлсэн абаха гээшэ ехэ удха шанартай гэжэ хоёр талаhаа тоолоно. Индиин премьер-министр Индира Гандиин Советскэ Союзда айлшаар ерээшэнь совет—энэдхэг гүрэнүүдэй хани халуун харилсаануудые дэлгэрүүлэн хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ шухала хубита боложо орохо юм.

Индиин премьер-министр хадаа Энэдхэг ошохо тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинда хэhэн уряалаа дахинаа дабтаба. Тэрэ уряалынь баясхалантайгаар угтан абтаа.

(ТАСС).

СИЛОС ДАРАГДАНА

ХҮДЭРИ-СОМОН. (Телефоноор абтаба). hүүлэй үдэрнүүдтэ хура бороон орожо, үбhэ хуряаха хүдэлмэридэ haад тойбо татаба. Үбhэ хуряаха аргагүй байхадань, Дунгуйн отделениин хүдэлмэришэд хээрын ногоогоор силос даража оробо. Энэ хүдэлмэри эхилhээр недели болоо.

Комплексно бригадын бригадир Николай Иннокентьевич Карбышевай хүтэлбэри доро үдэр бүри дүшөөд хүдэлмэришэд полиин захын, hужаа жалга соохи ногоо гараар сабшажа, тэрэнээ 35—40 мори тэргэндэ ашажа, силос дараха газарта асараад, машинаар жэжэлжэ, трактораар нягтаруулан дарадаг. Хээрын ногоон силосто дарахадаа тэрэнээ эрхэбэшэ дабhалдаг дүршэлтэй. Нёдондо энэ аргаар дараhан силосынь шанар hайнтай байhан юм.

Хээрын ногоогоор июлиин 25 хүрэтэр силос дараhан звенонуудай ажалай түлөөhэн 40 процент дээгүүр байхаар совхозой дирекци тогтооhон. Мүнөө энэ бригадын жэшээгээр совхозой бусад бригаданууд силос даража эхилхэнь.

Нүхэр Карбышевай бригадынхид 300 тонно ородог траншейдэ силос даража эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхээр оролдожо байнхай.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.
совхозой парткомой секретарь.
Хяагта.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Совет Армида алба хэhэн Е. И. Доценко гэгшые Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын Дайнай Нэгэдэхи шатын орденоор шагнаха тухай

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай болохо үедэ Бельгиин партизануудтай хамта немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү тэмсэл хэхэдээ эрэлхэг зориг болон шэн габьяа гаргаhанайнь түлөө, Совет Армида алба хэhэн **Доценко** Евгений Иосифовичые **Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын Дайнай Нэгэдэхи шатын** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ.
Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь.
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль 1966 оной июлиин 16.

* * *

Евгений Иосифович Доценко гэгшын стрелково дивизиин хэлхеэ холбооной ротын политрук болоод ябажа байхадань дайн эхилhэн юм. Дайнай hая эхилээд байхада болоhон нэгэ байлдаанай үедэ тэрэ хүндөөр шархатаад, плендэ абтаа hэн. Теэд концлагерьта хэды ехэ доромжолуулдаг, тиимэ гэшэгүй ехэ гасалан зоболон үзэдэг байбашье haa, тэрэ хүн дайсантай тэмсэхэ зоригоо хухараагүй байгаа. 1942 ондо плендэ абтаhан бусад совет сэрэгшэдтэй хамта Е. И. Доценко лагерьhаа тэрьедээд, Голланди ороhон бэеэрээ, hүүлээрнь Бельги ошоhон юм. Тэндэ Бельгиин партизанска отрядтай холбоо барисаа байгуулжа, удангүй плендэ абтаhан совет сэрэгшэдhээ бүридэhэн бүлэг партизануудые толгойлдог болоо. Байлдаан соогуур Е. И. Доценко айхые мэдэхэгүй эрэлхэг зоригтой ябажа шалгардаг бэлэй.

1944 оной апрель hарада немецко-фашистска алуургшадтай тэнсэлгүй шанга тулалдаа хэхэ үедөө Е. И. Доценко наhа бараа hэн. Совет патриодто дурасхаал болгон, Бельгиин хүн зон тэрэнэй хүдөөлүүлэгдэhэн газарта хүшөө бодхообо.

(ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВТЭЙ ИНДИРА ГАНДИ УУЛЗАБА

Июлиин 16-да КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй Советскэ Союзда албанай хэрэгээр айлшалан ерээд байhан Индиин премьер-министр Индира Ганди уулзажа, тэдэнэй хоорондо сэхэ руунь хэлсэгдэhэн хани ёhоной хөөрэлдөөн болобо.

(ТАСС).

ИНДИРА ГАНДИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

МОСКВА, июлиин 16. (ТАСС). Советскэ Союзда байгаа Энэдхэг Республикын хэрэгүүдтэ саг зуурын этигэмжэтэ Р. Джайпал гэгшэ Индиин премьер-министр Индира Гандиие хүндэлhэн уулзалга мүнөөдэр хэбэ.

Уулзалга болоходо совет талаhаа А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, Б. Н. Пономарев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Министрнүүд, мүн бэшэшье тушаалта хүнүүд байлсаа.

Айлшадай дунда СССР-тэ байгаа элшэн сайдай түрүүнэр байлсаба.

ИНДИРА ГАНДИ МОСКВАhАА МОРДОБО

МОСКВА, июлиин 16. (ТАСС). Совет правительствын уряалаар Советскэ Союзда албанай хэрэгээр айлшалан ерэhэн Индиин премьер-министр Индира Ганди мүнөөдэр эхэ орондоо бусахаяа Москваhаа мордобо.

Индиин болон Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ дээдэ тушаалта айлшаниие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор Б. Э. Дымшиц, В. Н. Новиков, СССР-эй Министрнүүд, мүн бэшэшье тушаалта хүнүүд, тэрэшэлэн ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд үдэшэбэ.

СССР-тэ байгаа элшэн сайдай түрүүнэр үдэшэлсэhэн байна.

Великобританиин премьер-министр Гарольд Вильсон Москва ерэбэ

Июлиин 16-да Великобританиин премьер-министр Гарольд Вильсон Москва ерэбэ. Тэрэ хадаа Британиин промышленна хоёрдохи выставкэ хараха юм.

Внуковска аэродром дээрэ Англиин правительство толгойлогшые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр А. А. Громыко, Гадаадын худалдаа наймаанай Министр Н. С. Патоличев болон бусад тушаалта хүнүүд угтаhан байгаа.

(ТАСС).

А. Н. Косыгин, Гарольд Вильсон гэгшэд Британиин промышленна выставкэ хараба

Москвада ерээд байhан Великобританиин премьер-министр Г. Вильсон, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин июлиин 17-до Британиин промышленна хоёрдохи выставкэ хараба.

А. Н. Косыгин Г. Вильсон хоёр выставкын экспонадуудые хараха үедөө тэрээндэ хабаадалсажа байhан Англиин худалдаа наймаа эрхилэгшэдэй түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэhэн байгаа.

Выставкэhээ мордохо дээрээ А. Н. Косыгин, Г. Вильсон гэгшэд тэрэниие эмхилхэhэн хүнүүдтэ амжалта түйлахыень хүсөөд, иимэ выставкэ үнгэргэхэ гээшэ совет-англиин хоорондохи экономическа холбоо барисаае саашадаа хүгжөөхэ хэрэгтэ туhа хүргэхэ байhандань сохом найдаhанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. (ТАСС).

Тамчын үргэн тала. Эндэ Сэлэнгын совхозой А. Гусевай хүтэлбэрилдэг лугомелиоративна отрядай механизаторнууд үбhэеэ түлэг хуряажа байна. Энэ жэлдэ шэнэ техникэ тэдэндэ нэмэжэ ерээ. Урдын хуушан тармуурай орондо ГБУ-6 түхэлэй шэнэ машина хүдэлгэгдэнэ. Тэрэнэй ажалай бүтээсэ урдынхиhаа килээд дээгүүр. Нэгэ ябахадаа зургаан метр үргэн газарай ногоо суглуулна. Баалынь жэгдэ hайнаар хаягдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тракторист Хамидулин Раев. Шэнэ түхэлэй тармуур (дээдэхи зураг).

А. ДЕРИГЛАЗОВАЙ фото.

Һүниин манаае шалганабди

АМЖАЛТАДАА ДАШУУРАА ГҮ?

Үдын совхозой Баруун Хасууртайн hаалиин гүүртэ энэ жэлэй таба hарын дүнгөөр аймаг соогоо түрүү hуури эзэлhэн алдартай. Теэд хахад жэлэй дүн согсолходо, аймагай түрүүшүүлэй зэргэдэ орожо шадангүй, совхоз соогоо хоёрдохи hууридa энэ гүүртэ орошоо. Үнеэдэй ашаг шэмын дээшэлхэ үе сагта нэгэ hарын турша соо энэ гүүртэ яахадаа түрүү hууриhaa туригдэхэ ушартай болооб гэhэн асуудалай эндэ гарахань гайхалтай бэшэ. Юрэнхы дээрээ энэ гүүртын байдал яhалал барагтай. Гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй. Гурбадахи кварталай түрүүшын hарын түсэбэй дүүргэлтэ мүн лэ бараг ябажа байhанда тоолоходо болоно. Тиигэбэшье, энэ гүүртынхид байhан арга боломжоёо дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүйhөө олохон центнер hү дутуу hаагаа гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

Наранай орожо, түрүүшын одо мүшэдэй ялабхилжа эхилхэ үеэр Үдын совхозой дүрбэдэхи отделени хүрэжэ ерэбэбди. Урда тээнь эндэхи hү hаалиин гүүртэ тухай hайн үгэнүүдые дуулаhан тула малшадай урагшатай хэрэг ажалтай танилсаха гэжэ урматай ябагдаба. Тосхон ерэhээр гүүртые даагша Нимбу Доржиевич Аюшеевтэ зорижо гараhан ушараа дуулгаhамнай, «мүнөө hүни үнеэд адуулагдахагүй, гүүртэ ошолсохо аргагүйб» гэhэн захяа эльгэбэ. Ямар ушарhаа адуулагдахагүй байhаниинь шье хүсэд ойлгогдобогүй.

Үглөөнэй дүрбэн сагта hаалиин гүүртын байралhан Нарин Горхон гэдэг газарта ерэбэбди. Хуhамагууд соо үхэрнүүд бултадаа хаалгаатай, үглөөнэй hаалга эхилжэ, зарим hаалишад hаалгаяа дүүргэнхэй. Үнеэдэй шэнжээр тухайлхада hүни адуулагдаагүй янзатай, тиигээдшье хаалгатай байhаниинь гансал энэ мүнөө гэжэ этигэхэнь бэрхэтэй байба.

Хуhамаг соогуураа ябаhан hаалишанда ошожо, хэдэн үгэ андалдабабди. Аймагай түрүү hаалишадай нэгэн Базарханда Очирова hүниин манаан тухай манай дурдахада урмагүйгөөр:

— Юун адуулагдаха гэжэ даа ганса адуулагшатай аад...—гэжэрхёод, үнеэд тээшээ хөөрэлдэхэшье дурагүй ябашаба.

Гүүртын тоо бүридхэгшэ Дамбинима Санжижаповтай уулзажа, hү hаали дээшэлүүлхэ ямар арга хэрэглэжэ байhан тухайнь hонирхогдобо.

Энэ гүүртын юhэн hаалишадта 198 үнеэд даалгагданхай. Тэдэнэйнь 157-ниинь мүнөө hаагдана. Суудхын гурба дахин hаахадань зарим үдэрнүүдтэ мянган литрhээ зааха үлүү болоно, теэд энэнь тогтуурингүй, ходол доошоо орохоёо hанадаг байна. Энээнэй шалтагаан элирүүлхые оролдоогүй гү, али оройдоошье анхардаггүй байдагынь тон харамтай.

— Энэ hүни үнеэдээ юундэ адуулбагүйбта,— гэжэ манай асуухада олон шалтаг дурдагдаба.

Эндэ гурбан хүн гүүртын мал адуулна нэрэтэй. Теэд манай ябаhан үдэр оройдоол нэгэ хүн ажаллаhан, тиимэhээ hүниндөө үнеэдээ манаха аргагүй байгаа бшуу.

— Адуулагшаднай hүниин манаанhaa арсана. Тэдээндэ hүни адуулhандань түлөөhэ нэмэжэ үгэнэгүй, хэн миин хүдэлхэ гээшэб?—гэжэ Санжижапов маргана.

Мал адуулагша Петр Грешиловтай уулзажа, ажал тухайдань хөөрэлдэхэдэмнай энэ гүүртын үнеэдэй hүниин сагта оройдоошье адуулагдадаггүйнь элеэ болобо. Үнеэд үдэшын 8—9 сагhaa оройдоол 12 саг болотор бэлшээгдэдэг, энэнь hүниин адуулганда тоологдодог байна.

Эндэ дүй дүршэлөөр баян бэрхэ hаалишадшье олон. Очирова Базарханда, Майорова Ульяна болон бэшэшье олон hаалишад hү hааха хахад жэлэй түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ юм. Бүхыдөө энэ гүүртэ гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө июнь hарын түрүүшын хахалта дүүргэжэ шадаhан. Малшадай энэ амжалтада баясамаар. Тиигэбэшье байhан арга болгомжоёо энэ гүүртынхидэй дүүрэн хэрэглэжэ шадангүй, гэдэргээ сухарижа байhандань гэмшэмээр байна. Адуулгын муугhaa олон центнер hүнэй дутуу hаагдажа байхада эндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй hанаа амархан hуудагынь гайхалтай.

Б. ДАМБИЕВ.
Үдын совхозой табадахи отделениин ветеринар.
В. ХАРИТОНОВ,
М. БАТОИН,
манай корреспондентнууд.

Ажалаа түргэдхэнэ

Барилгашадай ажалай халуун хаhа эхилжэ, Улаан-Үдын барилга-механизациин управлениинхид мүнөө илангаяа эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна. Нажарай дулаан сагта ехэ ажал хэжэ үрдихэ зорилгоор газар малталгын хүдэлмэриие механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ эршэтэйгээр ябуулна. Барилгашадай үдэрые угтуулан, тэдэнэр хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые эрхим hайнаар дүүргээд, ажалайнгаа ябасые улам эршэдхэнэ.

Хуушанай механизатор Александр Акимович Клыпинэй участогайхид социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ. Дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн тус участогай хүдэлмэришэд хоёрдохи квартал соо 16 мянган түхэригэй барилгын продукци түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилөө. Бульдозеристнууд нүхэд Голобоков, Суслов, экскаваторнуудай жолоошод Васильев, Вознищев гэгшэд уялгаяа эрхим hайнаар дүүргэнэ.

В. ОСТРОВСКИЙ.

Һайндэрөө угтуулан

Буряадай барилгын управлениин 9-дэхи барилга-хабсаралгын управлениин коллектив Кабанскын ажалшадта hайн бэлэг баряа. Ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангаха комбинат барижа, ашаглалгада тушааба.

10-дахи СМУ-гайхид «Татарский ключ» карьероуправлениин байшан барижа дүүргэбэ. Мүн Шэнэ-Бэрээндэ 12 байратай гэр, Онохой тосхондо 16 байратай гэр ашаглалгада тушаагаа.

Һайндэртөө бэлэг барихаар шиидэhэн барилгашад ажалайнгаа эршэ шангадхажа байна.

А. ШУЛУНОВ.

МАЛШАДАА МАРТАЖА БОЛОХОГҮЙ

— Манай совхозой хүтэлбэрилэгшэд малшадай байра байдал тухай огтошье анхаралаа табинагүй. Мүнөө бидэнэр эдихэ ууха юумээр тон ядамаг, угай ядахадаа хилээмэншьегүй hуунабди. Магазиндамнай керосин үгы дээрэhээ харанхы болоходо гэртээ бага сага юумэ хэхэшье гэхэдэ арга олдоногүй. Гэршье гэжэ даа, миин лэ нэрэ зүүhэн. Мүртэй хушалта гэжэ байхагүй. Дүрбэн зүгhөө нүхэ hүбэ. hалхин дуран соогоо эшхэрнэ,—гээд hаалишад гомдоно.

Аргадын совхозой Междуреченскэ фермын hаалишадай иигэжэ гомдохоншье зүб. Малшад зунайнгаа байрада ороhоор, hараhаа үлүү болобо. Малшад, hаалишадай гэр, байрые яндайтар заhажархихоор саг яhала байгаа, теэд энэ талаар юушье хэгдээгүйнь гэмшэлтэй.

Междуреченскэ, Турахиин фермэ совхозой центрhээ 25 модоной газарта оршодог. Эндэ үхэрhөө гадна, хониной олон отара бии юм. Совхозой hанаха байха малынь энэ газарта байрлаhанхай гэхэдэ алдуу болохогүй. Теэд малшадые культурна талааринь хэр хангана гээшэб? Үгы даа, энээн тухай совхозой хүтэлбэрилэгшэд оройдоошье hаналаа табинагүй. Кино нэгэтэшье харуулагданагүй. Угай ядахадаа уран hайханай самодеятельностиин коллектив наада харуулхаяа яанаб! Междуреченскэ, Турахиин магазинуудта Аргадаhаа неделидээ нэгэ гү, үгышье haa, арба хоножо хилээмэ асараа болодог юм. Тэрэнь мэдээжэ ха юм, нэгэ хэды хоноод дууhашаха. Гадна, неделеэр хэбтэжэ хаташаhан хилээмэндэ балай хүн дуратайшье байхыень мэдэнэгүйб. Тэрэ саана Аргадада баригдаhан хилээмэнэй шанар тоншье муу гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Нэгэтэ Междуреченскэ магазинда асарhан сортовой hайхан гурилые хэм хэмжүүргүйгөөр наймаалhаниинь малшадай тэн хахадтань хүртөөгүй, миин hула hалаа hэн.

Междуреченскэдэ культбазын hайн гэр бии юм. Эндэ концерт, кино, лекци эмхидхэжэ болохол юм. Теэд яахадаа энээниие хэрэгсээдэггүй байнаб?

Иигэжэ саашадаа малшадайнгаа ажабайдалда, ажал хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандажа байбал, hү ехээр hаажа, малаа тарган байлгагты гэжэ тэдэндэ эрилтэ табиханшье бэрхэтэйл.

Р. БУДАЕВ.

Баргажан.

Табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөө толгойлжо, зүбөөр эмхидхэн, бүри үргэн далайсатай болгохо гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Энээн тушаа КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүд соо тодорхойгоор заагданхай.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ талаар Захааминай аймагай зарим колхозуудай, промышленна предприятинуудай партийна организацинууд нилээдхэн дүй дуршалтай болоһон байха юм. Хэлэһэнээ лаблажа, хэдэн жэшээ харуулая.

Үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар «Победа» колхоз һү һааха, худалдаха түсэбэй дүүргэлтын талаар ехэхэн гээгдэлдэ орожо, энэ асуудалаар колхозой правлени, партбюро КПСС-эй райкомой бюро дээрэ тоосоһон байгаа. Райкомой бюрогой абаһан тогтоол колхозой партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ тушаа тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байгаа. Колхозой правленитэй хамта һү ехээр абаһанай түлөө һаалишад, мал адуулагшадые материальна, моральна талаар урмашуулха гүрим зохёогдожо, малшадта ойлгуулагдаһан байна. Тэрэнэй ёһоор гүүртэ, фермэнүүд дээрэ мүрысөөнэй дүн арбан хоног бүридэ согсологдожо, илагшадта улаан тугхан мүнгэн шантайгаар барюулагдана. Гадна һарын, кварталай дүнгөөр малшадай хамтын суглаан зарлагдажа, түрүү һуури эзэлһэн гүүртэдэ дамжуулгын Улаан туг 21 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдана.

Абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтын хойноһоо партийна организаци хододоо хинан шалгажа байдаг. Һаалишадай ажалай дүн үдэр бүри тусхай хуудаһанда харуулагдана, ханын газетэдэ, дайшалхы хуудаһануудта бэшэгдэжэ байдаг. Али нэгэн гүүртын түсэбтэ даабариһаа гээгдэхэеэ һанабал, тэндэ үйлэдбэриин зүблөөн зарлагдажа, ажал хэрэгынь зүбшэн хэлсэгдэдэг, тодорхой хэмжээнүүд абтажа, хэрэгтэй туһаламжа үзүүлэгдэдэг.

Иимэрхүү хэмжээнүүдые абажа, һаалишад болон мал адуулагшадай дунда эмхидхэлэй, ойлгуулгамжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг болоһоной ашаар тус колхоз энэ жэлдэ һү һааляраа аймаг соогоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, эндэ һү һаалга 29 процентээр дээшэлээ. Партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ абтаһан уялганууд, һү гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэгдээ. Колхозой һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Намжал Цоктоева шалгаржа ябана.

Үйлэдбэри эрхилхэ, социалис мүрысөө эмхидхэн толгойлхо талаар коммунистнуудай үүргые дээшэлүүлхын тула тэдэниие ажахын һалбаринуудаар зүбөөр хубаарилан табиха шухала. Энэ хэрэгтэ «40 лет Октября» колхозой партийна организаци горитойхон анхаралаа табидаг байна. Колхозой 34 коммунистнуудай 19-ниинь сэхэ үйлэдбэри дээрэ ажаллана. Тодорхойлон хэлэбэл, һаалишадаар —8, мал адуулагшадаар—6, моришоноор—1, механизаторнуудаар—4 коммунист хүдэлнэ. Гол түлэб мал ажал дээрэ болоно. Тиимэшье байха ёһотой—мал ажал артелиин ажахын гол һалбари болоно ха юм. Һаалишад-коммунистнар Жугдурова, Цыденова, Доржиев, мал адуулагшад Дамбаев, Дармаев болон бусад жэлһээ жэлдэ һайн амжалта туйлажа, социалис мүрысөө толгойлжо ябана.

Малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэ асуудалнууд партийна бюрогой заседани, коммунистнуудай суглаан дээрэ саг сагтаа харагдажа байдаг болонхой.

Гэхэтэй хамта Захааминай олохон колхозуудай партийна организацинууд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, зүбөөр хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ анхаралаа хүсэд табинагүй гэбэл алдуу болохогүй. «Родина» колхозые абаад үзэе. Һүүлэй үедэ колхозой правлени, партийна организаци КПСС-эй райкомой бюро дээрэ хэдэ дахин тоосоһон байха юм. Тэрэ тоодо һү һаалгаар. Теэд эндэ мүнөөшье болотор горитой хубилалта болоогүй. Һү һааха, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэб дүүргэгдэнгүй үлэшоо. Ималтал малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэдэниие материальна, моральна талаар урмашуулха тушаа оролдолгын гаргагдаагүй дээрэһээ иимэ эрхэ байдал тус колхоздо тохёолдоо бшуу. Мүн партиин райком өөрынгөө абаһан шиидхэбэри дүүргүүлхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаагүй, партийна организациин, колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табяагүй байһаниинь гайхалтай.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮСЭН— ЭМХИДХЭЛДЭ

Гадна зарим партийна организацинуудай хүдэлмэриин һайн дүй дуршал дэлгэрүүлхэ талаар үсэд нэтэрүүгээр оролдогдоногүй гээшэ ха. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар «Победа», «40 лет Октября» колхозуудай партийна организацинууд яһала юумэ хэнэ, багаханшье һаа, һайн дүй дуршалтай болоо ха юм. Теэд энээниие халан дамжуулха хэрэгтэй байгаа бэшэ гү.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ ёһын тэдысэ хандажа болохогүй. КПСС-эй XXIII съездын, партиин Центральна Комитедэй майн Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон хүдөөгэй ажалшадай эдэбхи үүсхэлынь үдэрһөө үдэр бүри улам бадарна. Партийна организацинуудай зорилго гэбэл, энэ эдэбхи үүсхэлынь үргэн дэмжэжэ, бүхы ажалшадые табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын түлөө тэмсэлдэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэг болоно.

Ц. ЦЫБИКОВ,
КПСС-эй обкомой инструктор.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

ҺАЙНААР ХАРУУҺАЛЖА

Саянай совхозой Загтадай отделениин тугалшад энэ жэлдэ муу бэшэ амжалта туйлажа байна гэжэ хүдөө бэшэгшэ Ш. Антонов **«Саян»** газетэдэ мэдээсэнэ. Норжима Никифорова 51 тугал даажа абаад, июнь һарада толгой бүриинь амидын шэгнүүр сүүдхэдээ 728 граммаар нэмээһэн байна.

Тугалшан Александр Попов тэрэнһээ холо гээгдэнэгүй. Харууһалжа байһан 66 тугалнуудынь сүүдхэдээ 626 граммаар амидынгаа шэгнүүр нэмээжэ гараба. Ажал хэрэгтээ оролдосотойгоор хандажа, залуу малай хойноһоо һайнаар харууһалһанай ашаар иимэ амжалта туйлагдана бшуу.

ГЕОЛОГУУДАЙ АМЖАЛТА

Гуджирска геологическа комплексно партиинхид механическа урэмдэлгэ хэхэ хахад жэлэйнгээ түсэб 107,9 процент дүүргэбэ. Даабариһаа гадуур 337 метр скважина малтагдаа гээд Захааминай **«Ажалай туг»** газетэ мэдээсэнэ. Элдэб материалнууд болон салин хүлһэнэй мүнгэ алмаһанай ашаар геологическа шэнжэлэлгын хүдэлмэриин үнэ сэн хамта дээрээ 15 мянган түхэригөөр доошолоо.

Эндэ Г. Е. Захаринай хүтэлбэрилдэг 4-дэхи коммунис ажалай бригадынхид хоёрдохи кварталай түсэб 108,1 процент дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

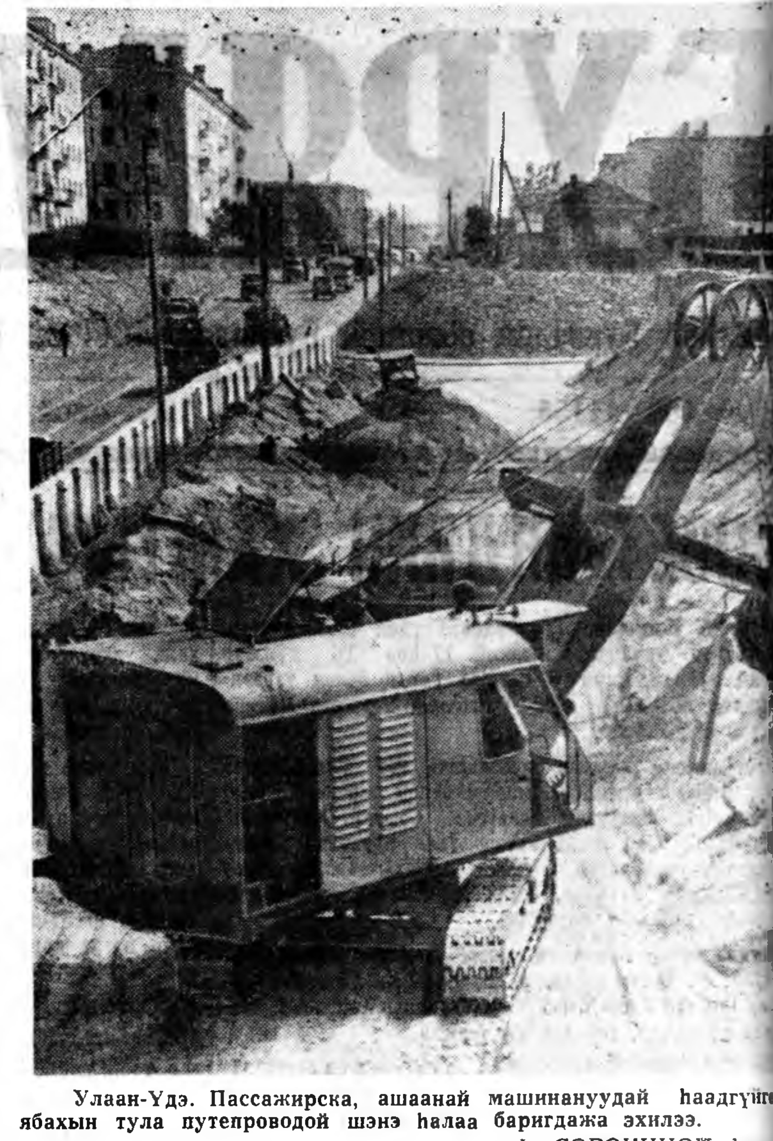
ХОЛЫН ТОСХОНДО ХҮҮГЭДЭЙ ТАЛМАЙ

Аяар холын Маловска тосхоной гушаад үхибүүд зундаа пионерскэ лагерьта гараад амаржа байгаа юм. Харин тиихэдэ тосхондоо үлэһэн үхибүүдэй һайнаар амархынь тулада эндэхи һургуулиин дэргэдэ хүүгэдэй талмай эмхидхэгдэбэ гэжэ тосхоной эхэнэрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ М. Лакеева Баунтын аймагай **«Витимские зори»** газетэдэ бэшэнэ. Энэ талмай понедельник, среда, пятницада хүдэлдэг юм. Үхибүүдэй наадаха элдэб наадануул, уншаха һонин номууд, пластинканууд бии. Талмайн хүдэлмэри түсэбэй ёһоор эмхидхэгдэнэ, тэрэнииень багшанар, эхэнэрнүүдэй Соведэй гэшүүд хүтэлбэрилнэ.

АВИАЦИИН ТУҺАЛАМЖААР

Хүдэриин совхозой Алтайн отделениин кукурузашан Б. Очировта 128 гектар тарилга даалгаданхай юм. Кукурузаяа богонихон болзорто тарижа борнойлһон байгаа гэжэ нүхэр Александров Хяагтын **«Ленинэй туг»** газетын уншагшадта мэдээсэнэ. Мүнөө эндэ зуруул хоорондын элдүүрилгэ эхилээ.

Буртаг үбһэнтэй тэмсэхын тула авиаци уригдаһан байгаа. Улаан-Үдэһөө ерэһэн авиаторнууд мянгаад гектар шэниисын, мүн бусад культурануудай талмайе гербицидүүдээр сасажа дүүргэбэ.

Улаан-Үдэ. Пассажирска, ашаанай машинануудай һаадгүйгөөр ябахын тула путепроводой шэнэ һалаа баригдажа эхилээ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

БАРИЛГА ГАРГАША БАГАТАЙГААР ЭРХИЛХЭ

Капитальна барилга үргэн далайсатайгаар эрхилхын тула тэрээндэ һомологдоһон мүнгэ ашагтайгаар хэрэглэхэ эрилтэ табигдана. Олон барилга эрхилхэтэй хамта промышленна, культурно-ажаһуудалай барилга, гэр байра богони болзор соо ашаглалгада тушааха шухала. КПСС-эй XXIII съезд барилгын болзорые хороохо, баригдажа дүүргэгдээгүй объектнүүдэй тоо үсөөрүүлхэ асуудалда ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал хандуулһан байна. Ажабайдалнай иимэ эрилтэ табина. Арадай ажана байдалые һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаха национальна олзо доходһоо капитальна барилгада мүнгэн [illegible] һомологдодог. Тиимэһээ энэ мүнгэн зөөри аша туһатайгаар хэрэглэхэ, гаргашыень түргөөр харюулха тон шухала.

Барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөриин ашатайгаар хэрэглэгдэхэнь, али барилгын баригдажа эхилһээр удаан саг соо унжагайруулагдан, жэлһээ жэл бүри хойшолуулагдажа байхань проект зохёолгоһоо үндэһэтэй. Анханһаа һайнаар табигдаһан проектын ёһоор бодхоогдоһон шэнэ барилга олонхи ушарта саг соогоо ашаглалгада тушаагдадаг, тэрээндэ үлүү ехэ мүнгэн гаргашалагдадаггүй байха. Харин бүхы талаһаа шэнжэлэгдэжэ үзэгдөөгүй проектээр шэнэ барилга эрхилхэ ушар яһала дайралдаһаар. Манай республикын зарим проектнэ организацинууд барилгын экономическа талаараа хэр аша туһатай байхые тодорхойлонгүй, технико-экономическа талаарнь хүсэд һайнаар үндэһэлэн баримталагдаагүй проект зохёодог. Тиимэһээ зарим барилга хэмһээ үлүү гаргашатай болодог. Иигэжэ хэлээшые баримталхын тула нэгэ жэшээ дурдамаар. «Бурграждапроект» институдайхид гортопой бааза бариха проект зохёоходоо, эндэ бодхоогдохо ондоо барилгануудтай тэрэнэй таараладаха, үгыень тодорхойлоогүй байба. Мүн энэ газарта ерээдүй сагта үшөө ямар барилгын эрхилэгдэхые хараадаа абаагүй, барилга болон инженернэ түхеэрэлгэнүүдые тус тустаа байхыень хараалһан байгаа. Тэрэ проектые дахинаа хаража үзэхэдэ, бааза барилгын гаргашые бага болгохо, түмэр замай һалаа, инженернэ түхеэрэлгэ, промышленна талмай гэхэ мэтые бага гаргашатайгаар бариха аргын бии байһан тодорхойлогдоо. Бухы дээрээ энэ барилгын сэн түрүүшээр хараалагдаһан проектһээ 100 мянган түхэригөөр доошоо болоһон байна.

Проект зохёолгын алдуу дутагдал барилгада ехэ һаад ушаруулдаг. Проектын барилгын, технологическа хубиин хоорондоо холбоогүй, дутагдалтай байһан ушар барилгын үедэ, бэлэн болгогдоһон конструкци хабсаргажа эхилхэ үедэ элирүүлэгдэдэг. Тэрэ алдуу зайсуулхын тулада үлүү ажал, гаргаша хэгдэдэг, нэмэлтэ мүнгэ зөөри һомолхо хэрэгтэй болодог. Материальна үлүү гаргаша хэхэһээ гадна, барилгын болзор унжагайруулагдадаг. Мүн хараалагдаһан ажал саг соонь хэжэ дүүргэхэ ёһотой тусхай организацинуудай харюусалга һуларуулагдадаг гээшэ.

«Дальстальконструкция» управлениин хүдэлмэрилэгшэд хабсаралгын хүдэлмэри унжагайруулхадаа, барилга саг соо дүүргэгдээгүй гэхэ гү, али барилгын конструкци алдуутай байба гэһэн шалтаг урдаа баридаг. Энэнь бодото дээрээ зүбшье байдаг. Гэр байрануудай сантехническэ хүдэлмэри хэхын тула бодхоогдоһон хана дахинаа сүмэлхэ, промышленна барилганаудай һуури заһаха гэхэ мэтэ үлүү ажал хэгдэдэг. Түрүүшээр хэгдэһэн алдуу, дутагдал усадхахын тула ехэ саг гаргашалагдана, барилга удааруулагдана. Промышленна предприятиин проект зохёоходо алдуу хэгдэһэн байбал, барилга эрхилхэдэ, түхеэрэлгэ тодхон хүдэлгэхэ хэрэгтэ һаад ушаруулагдана, предприяти удаан саг соогоо хараалагдаһан хүсэ шадалдаа хүргэгдэжэ ядадаг. Энэнь арадай ажахыда горитойхон хохидол ушаруулна.

Капитальна һомололго ашагтайгаар хэрэглэхын тула барилгые технико-экономическа талаарнь баримталха тон шухала. Ямар нэгэн барилга экономическа аша туһатай байха гү, али үгы гү гэжэ тон һайнаар шэнжэлжэ үзэхэ ёһотой. Холын хараата асуудал шиидхэхэдээ шэнэ барилгые бухы талаарнь шэнжэлхэ, баримталха эрилтэ табигдаха ёһотой. Юуб гэхэдэ, капитальна барилгада ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдаад, тэрэ барилгаһаа ямаршье туһа хүргэдэгүй байха ушар дайралдадаг. Улаан-Үдэ городой олохон барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөри удаан саг соо харюулагданагүй. Юуб гэхэдэ, һүүлэй үедэ городой гэр байрануудые халуун уһаар дулаасуулха, хангаха гол түхеэрэлгэ баригдажа байнхай. Октябрьска райондохи № 5 магистраль хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байнхай. Энэ жэлдэ Железнодорожно районой № 3 тепломагистраль ашаглалгада тушаагдаа. Олон гэрнүүдтэ халуун уһа оруулбал, бага котельнэнүүдые хэрэглэхэһээ һуралгүй аша туһатай. Гэрнүүдтэ халуун уһа оруулха түхеэрэлгэнүүдэй гаргаша оройдоо 6—10 һара соо харюулагдадаг. Харин предприятинуудые гол сетьһээ хангаха ажал нобшо удаанаар хэгдэһээр. Тэрэнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, урдань магистральна сеть барихадаа саашадань промышленна предприяти, гэр байрануудые тэрэ сетьһээ хангадаг болохо түсэб зохёогдоогүй байһан. Энэ ушарһаа сеть барилга унжагайруулагдаа, теплотрасса барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөри харюулагданагүй. Гадна олон котельнэһээ гэр байрануудые дулаасуулхада ехэ мүнгэн гаргашалагдажа байһаар. Халуун уһаар хангаха гол сетьтэ дүтэ байһаншье гэр байранууд багахан котельнэһээ хангагдаһан зандаа. Городой һүнэй завод, Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабрика, мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинат, 1-дэхи горжилуправлени болон бусад өөһэдын котельнэһээ дулаасуулагдана. Тус тустаа байрануудые дулаасуулдаг хэдэхэн котельнэнүүд жэлдээ 600 мянган түхэригэй түлишэ болон бусад гаргаша хэжэ байһа[illegible]. Харин теплосеть барихада э[illegible] предприятинуудые хангахын ту[illegible]ла оройдоол 50—60 мянган т[illegible]хэриг гаргашалагдаха юм.

Инженернэ сетьгүйгөөр бари[illegible]даһан городой районуудта шэ[illegible] барилга эрхилхэдэ ехэ мүнгэн х[illegible]рэгтэй болоно. Өөрын котельна[illegible] хэрэглэгдэһэн уһа суглуулха газа[illegible] бариха, мүн уһаар, электроэнер[illegible]гээр хангаха асуудал шиидхэ[illegible] хэрэгтэй болоно. Иимэ барилга х[illegible] зээдэшье унжагайруулагдаха, т[illegible]рэнэй гаргаша ехэ болохо ушар[illegible]тай.

Шэнэ табан жэлдэ городой г[illegible] байра, культурна ажаһуудалай б[illegible]рилга эрхилхэ хэрэгтэ 40 милли[illegible] түхэриг һомологдохоор хараала[illegible]дана. Энэ мүнгэн зөөрие аша ту[illegible]һатайгаар хэрэглэхэ гээшэ горсо[illegible]ведэй түйсэдкомой, барилгын ор[illegible]ганизацинууд, захил хэдэг пре[illegible]приятинуудай, проектнэ органи[illegible]зацинуудай гол зорилго болоно.

Городой зарим микрорайон, үй[illegible]сэнүүдые урид зохёогдоһон түсэ[illegible]гүйгөөр эрхилжэ болохогүй гээш[illegible]. Табан жэлэй туршада капитальн[illegible] һомололгодо зорюулагдаха мүнг[illegible] зөөри ашагтайгаар хэрэглэхын т[illegible]ла городой алишье райондо бари[illegible]га олоор эрхилэгдэхэ байна. Энэ[illegible]ниие хараала абажа, уһанай, те[illegible]лофикациин сеть, канализаци б[illegible]риха нэгэдхэмэл түсэб зохёогдох[illegible] байна. Баригдаха ёһотой бүх[illegible] гэрнүүдые коммунальна ёһо[illegible] хангахаар элэ сетьнүүдые тата[illegible] хэрэгтэй. Табан жэлэй үедэ ма[illegible]гистральна, квартал хоорондын[illegible] квартал доторой инженернэ сет[illegible] барихые хараалха шухала. Хара[illegible]лагдаһан түсэбэй ёһоор мүнгэ[illegible] зөөри гаргашалагдаха ёһотой. Ин[illegible]женернэ сеть бариха холын ха[illegible]раата энэ түсэбэй дүүргэлтые гор[illegible]соведэй түйсэдком, горкомхоз[illegible] коммунальна ажахын министер[illegible]ство шалгаха байна.

Д. БУЖИГИРОВ,
КПСС-эй обкомой барилгын болон городой ажахын таһагай инструктор.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын түлөө

АРТЕЛИИН ТҮСЭБ

Талаан болоходо, Цырен Семенович талаар ябашоогүй, кабинет соогоо һуужа байба. Оро ороһоор өөрынгөө хэрэг хэлэжэ эхилхэ гүт даа. Харин эдэ нютагуудаар боложо байһан али олон һонин тухай зугаалнабди. Артелиин хэрэг үйлэтэй танилсанабди. Тиигэһээр даамайран, энэ жэлдэ болоһон КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум тушаа, тэрэнэй тогтоол бэелүүлхэ талаар юунэй хэгдэхэ, мүнөө юунэй бүтэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгэхыень үлэ мэдэг баадханабди.

— Манай колхозой гэшүүд энэ майн Пленумэй шиидхэбэринүүдые тон анхаралтайгаар, ханамжа ехэтэйгээр угтан хүлеэбэ. Теэд газараа һайжаруулжа шадаагүй һаа, үнэндөө урагшаа ябахамнай бэрхэ ха юм даа. Газарайл хүсөөр һү, мяха, нооһо, талха таряа абана бэшэ аалди? Энэл асуудал колхозоймнай экономикын хүгжэлтын гол үндэһэниинь болоно бшуу — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ удааншагшье һаа, тоб байса хэлэнэ.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэ зуураа, «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Семёнов партиин ЦК-гай майн Пленумэй заабари тогтоолые хүсэндэнь хүргэхэ талаар ямар түсэб хараатай байһан тушаагаа тогтоно.

Тус колхоз хамтадаа 2400 гектар сабшалантай юм байна. Тэрэнэйнь 600 гаран гектарынь уһалагдадаггүй газар. Бүри ойрын 2—3 жэлэй туршада Галтай, Дээдэ-Сутай, Хурьяаста горхонуудай һабые хаажа, уһыень сабшалан дээгүүр тарааха зорилгоор барилгын хүдэлмэри хэгдэжэ дүүргэгдэхэ юм. Иигэжэ уһалагдадаг сабшалангай хэмжээн улам үргэдхэгдэхэ болоно бшуу. Гадна намагжаһан газар хатааха, бургааһа һөөгһөөнь сэбэрлэхэ, ногооной үрэһэ тариха, машинаар уһалха гэхэ мэтын агротехническэ шухала хэмжээ ябуулганууд энэ үедэ бэелүүлэгдэхэнь

Иимэ тиимэ юумэ хэхэмнай гэжэ саарһан дээрэ бэшэжэрхёод, эндэхид һууна бэшэ. Энэ шэнэ табан жэл соо хэхээр хараалһан юумэнүүдээ бүри мүнөөнһөө бүтээжэ эхилээ. 1600 гектар сабшалан хоёр дахин уһалаад байна. Гадна 200 шахуу гектар тарялан ундалуулагдаа. Сабшалан, тарялан дээрэ таба мянга шахуу тонно шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдажа тараагдаһан зөргэтэй. Сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри мүнөөшье үргэлжэлһөөр. Уһалалга хэгдэнэ, ханааб заһана, хаалта барина. Энэ үедэ 17 хүн сабшалан дээрэ хүдэлжэ байна.

Хүнүүдые хүдэлгэты, юумэеэ һайнаар хэгты гээд лэ захираад һууха болоо һаа, һүрхэй һайн үрэ дүн туйлахань бэрхэтэй ха юм. Ушар тиимэһээ колхозой правлени, партком хадаа сабшалан дээрэ хүдэлжэ байгшадай ажалай түлөөһэн тушаа анхаралаа онсо хандуулна. Гадна һайн ургаса абаһан, түсэбөө үлүүлһэн хүнүүдтэ нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ гүрим зохёогдонхой. Луговод бүхэн тус тустаа уялгатай. Иимэ хэмжээнэй хараалагдаад байхада луговодуудшье урматай. Колхоз энэ жэлдэ гектар сабшалангһаа дунда зэргээр 13 центнер үбһэ абаха түсэбтэй юм. Тиигэбэшье һаань, эндэхи луговодууд 18—20 центнер үбһэ гектар бүриһөө абахаар бэеэ уялгаланхай.

— Тарялан уһалха талаар юун хэгдэхэб гэнэ гүт? Уһалагдадаг тарялангай хэмжээн шэнэ табан жэлэй эсэстэ адаг 5—6 дахин үргэдхэгдэхэ байна. Манай аймагта Түгнын уһалалгын системэ баригдажа һаяар хүсэндөө ороходо ёһотой юм. Тэрэнэй эшаар манайшье олон полинууд шииг нойтоор ядалдахаяа болихонь гээшэ,— гэжэ Цырен Семенович хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.— Гадна энэ системын ханаабуудһаа газар машинаар уһалха ехэ аргатай болгдохо бшуу.

Имэл даа, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой түсэб хараа, мүнөөдөө хэжэ байһан хэрэг үйлэнь.

Г. ХОГОЕВ.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

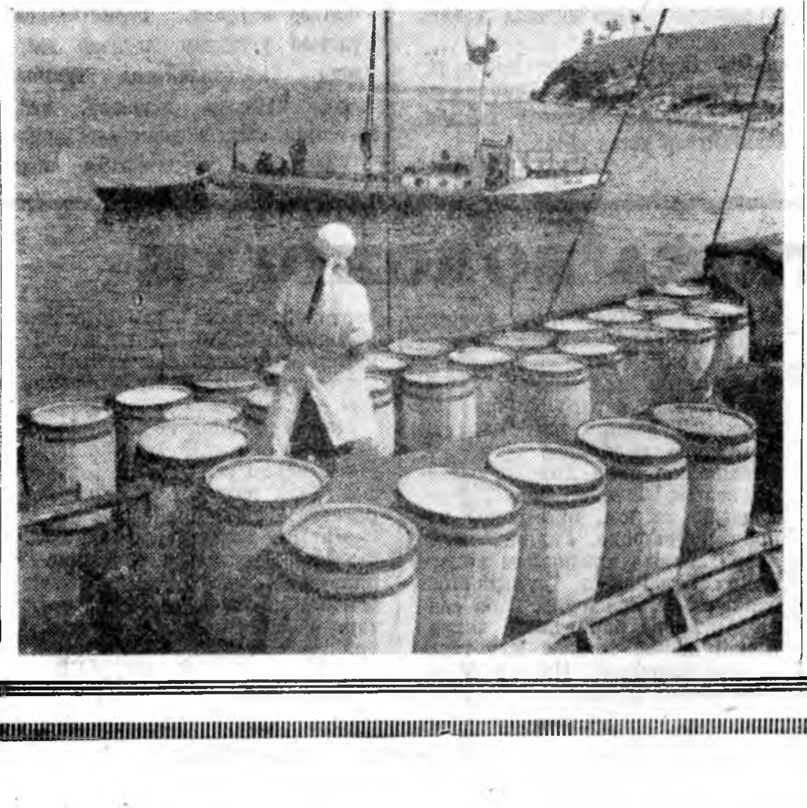

Научна харилсаа холбоон тухай франко-совет хэлсээнэй ёһоор Франциин эрдэмтэдэй —атомна реакторнуудай талаар мэргэжэлтэдэй делегаци Советскэ Союзда ерэһэн байна. Айлшад И. В. Курчатовай нэрэмжэтэ институдта, Мелекесс городтохи ядерна институдта хүрэһэн байна. Дубнада ядерна шэнжэлэлгын нэгэдэмэл институдай эрдэмтэд француз ханинараа угтан хүлеэһэн байгаа. Зураг дээрэ: Нейтронно физикын лабораториин директорэй орлогшо профессор Ф. Л. Шапиро (баруун гарһаа) Гренобле городтохи Ядерна шэнжэлэлгын центрэй директорэй орлогшо профессор П. Л. Баллигантай хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Байгал далай дээрэ загаһа барилга түлэг дундаа. Ольхон арал дээрэхи Маломорско загаһанай заводой коллектив амжалтатайгаар хүдэлнэ. Илья Карнаковой, Андрей Нелюбинэй, Георгий Копыловой болон Алексей Павловай бригаданууд илангаяа һайнаар хүдэлдэг. Зураг дээрэ: Маломорско загаһанай заводһоо дабһалһан, хүргэһэн омули, алгана болон бусад загаһан үдэр бүхэндэ ябуулагдажа байдаг.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЮМЕНСКЭ ОБЛАСТЬ. Тюмень Сургут хоёрой хоорондохи түмэр зам табан жэлэй шухалын шухала барилгануудай нэгэн юм. Энэ зам ой тайга, дабагдашагүй уһа намаг соогуур хойто зүгые шэглүүлэн, Сибириин нефтиин томо баялиг тээшэ табигдажа байнхай. Совет засагай табин жэлэй ой хүрэтэр 210 километрэй участогта хүдэлмэриин поезднуудые ябуулдаг болохо гэһэн урятайгаар шэнэ зам барилгашадай олон түмэн тоото коллектив ажаллана. Зураг дээрэ: түрүүшын рельснүүд табигдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Москва шадарай Сенеж нуур дээрэхи Зохёолшодой байшан уран зураашадай дунда угаа суутай болонхой юм. Мүнөө эндэ манай ороной элдэб республиканууднаа єрэһэн залуу уран зураашад угаа олон. Энэ жэлэй эсэстэ Москвада нээгдэхэ өөһэдынгөө бүхэсоюзна выставкэдэ тэдэнэр эндэ бэлэдхэл хэнэ. Зураг дээрэ: залуу уран зураашад этюдүүдые зуража байна. Наада таладань Оренбургын уран зурааша Н. П. Ерышев.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Захяанууд заатагүй дүүргэгдэхэ

Һаяхан республикын Министрнүүдэй Совет өөрынгөө заседани дээрэ Бэшүүрэй аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком һунгагшадай захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар ямар ажал ябуулжа байһан тухай асуудал хаража үзөөд, тусхай тогтоол абаһан байна.

Бэшүүрэй аймагай олонхи сомоной Соведүүд һунгагшадай захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар нилээд ажал ябуулаа. Нютагай Соведүүдэй һунгалтын үедэ һунгагшадай зүгһөө депутадуудта үгтэһэн захяа дурадхалнууд яһала бэелүүлэгдээ. Саахарай заводой дэргэдэ шэнэ тусхай магазин бариһан, Бэшүүр тосхондо автовокзал түхеэрһэн, аймагай түбые электрын элшэ хүсөөр ханган, Охин-Булаг, Бага-Куналей тосхонуудтахи хүүгэдэй саадуудые үргэдхэһэн байха юм.

Тус аймаг дотор колхозуудай мүнгэ зөөрөөр шэнэ һургуули, соёл гэгээрэлэй зургаануудай байранууд баригдана. Һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ нютагай хүн зон олоор хабаадуулагдана. «Рассвет» колхоз шэнэ клуб баряа, 320 үхибүүнэй һууритай һургуулиин байшан ашаглалгада үгтэхэ ойртоо. «Дружба» колхоз хоёр клуб, магазин, «Победа» колхоз—больница, столово, ажаһуудалай хангалтын павильон барижа байха юм. Нютагай Соведэй һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн жэл хахадай туршада аймагай хүдөө тосхонуудай ажалшад өөһэдынгөө хүсөөр 200 гаран гэр байшангуудые барижа орео, 22 мянга гаран элдэб гоё набшаһа сэсэгтэ модон айл тосхонуудай үйлсэ гудамжануудаар таригдажа, хашаа хорёогоор хүреэлэгдээ. Бэшүүр тосхондо томо парк сэсэрлигэй һуурин табигдаһан, хүнүүдэй сэнгэхэ уһанай бассейнэй түхеэрэлгэ эхилэгдээ. Мүн эндэ харгы заһаха, бариха ажал ябуулагдана. Аймагай Соведэй депутадуудта һунгагшадай 47 дурадхалай 43-ниинь бэелүүлэгдэһэн байна.

Һунгагшадай захяа дурадхалнуудые хүсэндэнь хүргэхэ талаар Бага-Куналейн сельсовет илангаяа эршэмтэй ажаллаба. Тэндэ һунгагшадай захяа дүүргэхэ ажалтай холбоотой асуудалнуудые сельсоведэй гүйсэдкомой заседани, сесси дээрэ ходо зүбшэн хэлсэжэ, депутадуудай саг үргэлжын комиссиин, депутадуудай группын болон нийтын һайн дуранай эмхинүүдэй анхарал оролдолгые олониитэ эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлгэдэ хандуулдаг байна. Нютагай хүн зоной хүсөөр харгы заһагдаа, 2000 гаран модон һуулгагдаа, гэр байра барилгада, хүүргэ, харгы заһабаридада хэрэглэгдэхэ 450 кубометр модо бэлэдхэжэ, зөөжэ асарһан байха юм.

Охин-Булагай сомоной Совет баһал муу бэшэ хүдэлнэ. Депутадууд болон нютагай элэбхитэдэй халуун хабаадалгатайгаар хотон, тосхонуудаа ногооруулха, нийтын худаг малтаха, хубсаһа угааха газар (прачечна), Соёлой ордон бариха, электрын элшэ хүсэ, радио оруулха зэргын хүдэлмэринүүдые эмхидхэжэ, Эдүй, Топко тосхонуудта һургуули барихын тулада 800 кубометр барилгын модо бэлэдхэбэ.

Гэхэтэй хамта. һунгагшадай захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар тус аймагай, мүн сомоной, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хүдэлмэридэ нилээд олон дутагдал, алдуу бии.

Билютын, Дээдэ-Мангиртын, Ара-Хөрээтын, мүн Узко-Лугай сельсоведүүдэй гүйсэдкомууд түрүүшынгээ эмхидхэлэй сесси дээрэ һунгагшадай оруулһан захяа дурадхалнуудые баталжа абаһанһаа хойшо тэрэнээ бэелүүлхэ тушаа гүйсэдкомой заседани, Соведэй сесси дээрэ дахин хэлсээгүй байһан. Олонхи сельсоведүүд һунгагшадһаа ороһон захяануудые зохидоор бэшэжэ, хэзээ дүүргэгдэхэ хугасаа, болзорыень заажа, олоной анхаралда табяагүй, ажалшадай хамтын суглаанууд дээрэ хэлсээгүй байһан байна. Мүн һунгагшадайнгаа үмэнэ депутадуудай тоосоон хангалтагүй эмхидхэгдэнэ. Аймагай Соведэй гүйсэдком һунгагшадай захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар һайн ажалтай, сомоной, сельскэ Соведүүдэй хүдэлмэриие соголон. һайн дүй дуршалые бусадта дамжуулан тарааха ажал мүртэй һайнаар зохёоногүй.

Тиигэбэшье һунгагшадай захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар Бэшүүрэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой ябуулһан хүдэлмэриин һайн талые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет онсолон тэмдэглэһэн байна.

Аймгүйсэдкомой таһаг, предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ һунгагшадай захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ харюусалгатай байха эрилтэ табихыень аймагай гүйсэдкомые уялгалһан байна. Һунгагшадай захяа дүүргэхэ тушаа сомоной, сельскэ Соведүүдэй ажалые саг үргэлжэ хинажа, тэдэнэй ажалай тоосоое гүйсэдкомой заседани, сесси дээрэ, мүн хүдөөгэй ажалшадай үргэн суглаанууд дээрэ табижа, зүбшэн хэлсэжэ байха зэргэтэй.

Һунгагшадай нэн олонхинь ажаһуудалай, һургуулиин, соёл гэгээрэлэй, эмнэлгын, худалдаа наймаанай хүдэлмэри һайжаруулха тушаа хүсэлтэ, дурадхалнуудые оруулдаг байһаниие анхаралдаа абажа, энэ талаар хараалагдаһан ажал хүдэлмэриие заабол бэелүүлхын түлөө предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые улам дээшэлүүлхыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Бэшүүрэй аймагай Соведэй гүйсэдкомдо дурадхаһан байна.

Барадий МУНГОНОВ

ЭДИР НАҺАН

„Эдир наһан" гэжэ Социалис Ажалай Герой Анисим Оширов тухай хөөрэһэн баримтата туужаһаа „Нэгэдүгээр ЖУ" гэһэн хэһэг эндэ хэблэгдэбэ.

Намарай һүүлшын һара—ноябрь барагдаба. Энэ һара соо саһан ехээр орожо, яһалашье шанга шангаар һалхилаа һэн. Үйлсэ гудамжануудаар саһан хараа байса зузаарба, заводой үндэр хашаагай захаар томо томо хүр тогтобо. Янгинама сагаан хүйтэеэ ханхинуулан, ёһотойл Байгал шадараймнай үбэл газа орожо ерэбэл даа.

Нэгэтэ эртэ үглөөгүүр шэнэхэн саһа шаршагануулан, хүнүүдэй ябахань соностобо. Олон хүнүүд ябана хэбэртэй. Тэдэнэр бүлэг бүлэгөөрөө хубаараад, заводой үндэр модон хашаагай үбэрөөр, Шэтын переездһээ Заводой зургаан тээшэ шэглэн ошобо.

Хүдэлмэришэн ангиин үг унги залгаха залуу үетэн ябана ха юм. Дүшөөд оной залуушуул ябана ха юм. Хай юрэ, бүхы орон доторнай, зүблэлтэ һайхан оронноймнай үргэн уужам газар дээгүүр—хаа хаанагүй иимэ залуу үетэн гэшхэлэн ябана ёһотой. Бүлэг бүлэгөөрөө олон миллион залуушуул, олон миллион эдир габшагай зоригтон алхалан ябана ёһотой.

Манай хуушан танил, арбан дүрбэ наһатай буряад хүбүүн Анисим Оширов тэдэнэй дунда гэшхэлнэ. Тэрэмнай һаял, ноябрь һара соо, гүйсэд арбан дүрбэтэй болобо хаям даа. Сэрэгүүдэй жагсаалда ябаһандал, иимэ олон үетэнэйнгөө дунда нэгэ доро жэрэгэсжэрэгэс гэшхэлэлдэн ябахада гоё даа. Зүгөөр хубсаһаниинь сэрэгэй хубсаһандал адли бэшэ аад лэ нэгэ тиимэшэг байна. Макаренкын «эреэн армиинхидтал», тэдэнэр элдэб янзаар хубсаланхай. Үбэлэй залуухан наран аятайханаар игаажа, тэдэнэй урдаһаа уриханаар энеэбхилнэ.

Тэдэнэр мүнөө дээрээ иимэ бирагүйхэнөөр харагдаашье һаа, хожомоо тусгаар хубсаһатай болоходоо тад ондоохонууд. оройдоо танитдахаар бэшэнүүд болошохо байха. Яла-сала гэһэн нарин нягтэ хубсаһатай болоходоо тэдэнэр айхабтар гоёор, бүришье гоёор гэшхэлэлдэхэ.

Намхас-намхас гэшхэлэлдээд, заводой урдахи проходнойн хажуугаар тэдэнэй үнгэрхэдэнь, Заводой зургаанай хоёр дабхар байшан урдань харагдаба. Баруун гар таладань Теплоэлектроцентралиин үндэр боро байшан тэбхыжэ, тэрэ зүгһөө ууралаар хүдэлдэг турбинанuудай бүдэхи хүнхинөөн соностоно. Зүүн гар таладань, заводой хашаа соохоо түмэр түдэгын ханхинаан, машина мотоорой түршэгэнөөн, дүнгинөөн таһарнагүй. Заводой талмай дээрэһээ соностоһон эдэ бүхы абяа анирые, түмэрэй ханхинаа наяраае, элдэб янзын машина түхеэрэлгэнүүдэй хүнхинөө дүнгинөөе, халуун ууралай шэгжүүн шииганаа уухилаае шагнахада, томо промышленна предприятиин зохёон байгуулхы ажалай гимн мэтээр соностоно. Тиимэ даа, энэ томо завод юрынгөөл нэгэ ажалай үдэрые үнгэргэжэ байна ха юм даа.

Заводой зургаанай нэгэдэхи дабхарта уужам ехэ столово бии. Энэ столоводо ЖУ-гай һурагшад хододоо эдеэлжэ байдаг юм.

Мүнөө һурагшад эндэ эдеэлһэнэй һүүлдэ зүүн тээшээ гонзойгоод, урагшаа годирһон нэгэ дабхар ута набтагар гэртэ оробод. Энэмнай ЖУ-гай һуралсалай байшан гэээшэ. Энэ гэр соо һуралсалай таһалгануудһаа гадна, мастерскойнууд түхеэрэгдэнхэй. Һурагшад һуралсалай таһалгануудта, слесарна, токарна болон бусад мастерскойнуудта орожо хараба. Тииһэр байтарнь, тэдэниие нэгэ газарта суглуулжа, түрүүшын хэшээл гэхэ юм гү, эмхидхэлэй суглаан болобо. Элдэб предмедүүдые зааха багшанар, үйлэдбэриин һуралсалай мастернууд, һургуулиин директор энэ суглаанда байгаа һэн. Һургуулиин директор, дунда зэргын наһанай үндэр шара хүн, гүрэнэй ажалай резервын зорилгонууд тухайда, зүблэлтэ ороной хүдэлмэришэн ангиин, зүблэлтын хүдэлмэришэдэй аха үетэнэй һайн һайхан ажал хэрэгые саашадань үндэһэ залгуулан үргэлжэлүүлхэ залуу хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлгэ тухайда дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

— Һурагшад, эгээл энэ ушарһаа таанадые гүрэнэй ажалай резервын һурагшад гэжэ нэрлээ хаям даа. Юундэб гэхэдэ, таанар удангүй үнэхөөрөөшье эсэгэнэр болон аха нүхэдөө халажа абаха хүдэлмэришэд болохотнай гээшэ. Хоёр жэл үнгэрхэлөөр таанар үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд, ехэ разрядай токарьнууд, слесарьнууд, электригүүд боложо гарахат. Нүхэд, мэдэнэ гээшэ гүт, таанарые «гүрэнэй резервын» гэжэ дэмы нэрлээгүйбши бы даа. Һанаад үзэгты даа, эдэ үгэнүүд ямар ехэ удхатай гээшэб?! Манай зүблэлтэ гүрэн, большевигүүдэй парти, зүблэлтэ засаг таанарые энэ шухалын шухала хэрэгтэ уряалба ха юм. Энэнь саашадаа манай гүрэнэй техническэ зэбсэгжэлтые, экономическа хүсэ шадалые дээшэлүүлхэ, ороноо хамгаалтые бэхижүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.—гэжэ байгаад, директор зангидаһан нюдаргаяа бүһэнэйнгөө тэндэ хаа-яа һэжэрсэгээн, ушаргүй ехэ убдистайгаар хэлэнэ, арбан дүрбэтэй, арбан зургаатай хүбүүдтэ хүсэд ойлгогдохоор бэшэ үгэнүүдые зал худар дээрэ дээрэһээнь шэдэжэл байна.— Тиимэһээ, нүхэд, таанарай гол зорилго хадаа мүнөө һураха, һураха, үшөө дахин һураха ушартай болонот. Нүхэд, гүрэн түрын удха шанартай энэ ехэ уряада хүндэтэйгөөр хандажа, оролдосотойгоор һурагты, ажал хүдэлмэридэ дадал бологты, һайн һайхан жэшээ харуулжа, журамтай байгты, улад зондо өөһэдынгөө бэлиг шадабариие харуулагты...

Иимэ суглаан декабриин нэгэнэй үдэр болоо һэн. Хойто үдэрынь одоолшье ёһотойгоор хэшээлнүүд эхилбэ. Гэбэшье түрүүшын үдэрнүүдтэ ород хэлэн, тоо бодолго, геометри гэхэ мэтын юрын предмедүүд үзэгдэжэ байба. Тииһэр байтар дүрбэдэхи гү, али табадахи үдэрынь электрослесарьнуудэй бүлэгэй һурадаг таһалгада нюдэндөө шэлтэй үндэр хүн орожо ерэбэ. Энэмнай туранхайшаг хара шарайтай, яһалиг нарин бэедээ зузаан ногоон бүдөөр оёгдоһон сэрэгэй гимнастерко хүлхытэр үмдэнэшье һаа, хара-хүхэ үнгэтэй ёһотойл гражданска үмдэтэй, үбэлэй үе байһан туладань үмдэнэйнгөө түрии томо хара хаатанха уруугаа оруулһан, иимэрхүү хүн байба. Хараха янзада, тэрэ дүшэн табанһаа балайшье дээшэ бэшэ наһатайл ха.

Иимэ һожоргүйшэг ута бэетэй хүн таһалгын үүдэнэй богоһо алхажа ороод, холо холо гэшхэлэн столой ойро ерэжэ, зал худар нюдэнэйнгөө шэл ялагас гүүлэн хараһанай һүүлдэ номгон бүдүүн хоолойгоор мэндэшэлбэ:

— Һайн байна, үхибүүд!

Үхибүүд дарья табилдан харюусаад, энэ һонин хүниие, тэрэнэй елытэрээ хюһуулһан һаншаг, үргые, сэрэгэй болон гражданска холимог хубсаһые, бүдэхээр ялалзаһан нюдэнэйнь шэл ехэл һонирхон хаража, доро дорохоноо игэжэ һанаадхиба: «Аһайш даа, энэмнай иихэдээ одоолшье нэгэ һонин юумэ үзэгдэбэ алтай!.. Зай, ямаршуу ухаантай хүн орожо ерэбэл гээшэ ааб, хаража үзэеыл даа?..» Тиихэ үедэнь мүнөөхи хүн гайхалтай һонор һэргэлэн нюдөөрөө тэдэниие хэмгүй жэгтэйгээр, бултыень нэгэ доро хаража, ойро зуура дуугай зогсод гэбэ: «Зай, ямархан юумэ шадаха баарһад гээшэбта?» гэжэ асуужа байһан шэнги һанагдаба. Нээрээшье нюдэниинь гайхалтай һонор һэргэлэн. аад, аргагүй дулаахан, зөөлэхэн харасатай байба. Зөөлэхэн? Хай юрэ, энэ үгэ балайшье эндэ таарахагүй хаш даа. Хай юрэ, нюдэниинь зөөлэхэн бэшэ, харин һонор һэргэлэн аад, дулаахан харасатай гэбэл тааараха бэшэ гү? Зузаан шэлэй саана хорогдоошье һаань, нюдэнэйнь энээхэн дулаахан, һонор һэргэлэн харасые ойлгохоор байгаа һэн. Тиигээд һурагшад энэ шэнэ багша тухайгаа иигэжэ саашань һанаба: «Тоо бодолго заадаг зүнтэг хүгшэнтэй энэ нюдэндөө шэлтые жэшэхээр бэшэ ха юм даа. Эрэ хүнэй эрэлхэг шанга абари зангинь абаһаар харагдажа байна бшуу. Элдэбээр аашалаа, тоомоо таһараа һаа гү, али муутаар һураа һаа, энээнһээ һайн юумэ үзэхэгүйш. Юрэдөөл үгөөрнь байжа үзэхэ хэрэгтэй. Тэрэгүй һаа, муу юумэн болохобши бы даа, сохом... Тииһээ тиитэрээ энэ багша нэгэл шэнэ, һонин юумэ асарһан янзатай. Хай юрэ, мүнөөдэр шэнэ юумэ шудалжа захалхамнай гээшэ аа гү. Тээд ямар юумэ? Аа даа, электроматериалнуудай технологи гэжэ нэрэтэй һэмнай даа! Хэшээлэй расписани дээрэ тиигэжэ бэшээтэй байна һэмнай. Тэрээхэн электроматериалнуудайнь технологи тухай түргэхэн мэдэжэ абадаг һаа.. Тээд яахабши даа, нэгэ бага тэсэмгэй һууҗа үзэе, хэлэхэ саггаа хэлэнэл аабза. Шагная даа, ямар һонин юумэ хөөрэжэ үгэгшэ ааб?..»

Нюдэндөө шэлтэй багша дуугайхан байд гэһэнэй һүүлдэ жэгдэхэн бүдүүн хоолойгоор хөөрэжэ захалба:

— Зай, электроматериалнуудай технологи шудалжа эхилхэмнай гээшэ. Таанар үшөө электротехникын теори, металлай технологи, металловедени гэхэ мэтын предмедүүдые шудалха байхат. Эдэниие таанарта заводой инженернүүд зааха юм... Зай, хүбүүд, конспект хэхэ бшуут даа, барандаа дэбтэртэй болонхой гээшэ гүт?.. Зай, дэбтэртэй хадаа һайн гээшэ. Тиигээд «Электроматериалнуудай технологи» гээд дэбтэр дээрээ эхилжэ бэшэгты. Юрэнхыдөө технологи гээшэмнай юун бэ? Технологи гээшэмнай материалнуудые эд хэрэгсэл болгон үйлэдбэрилхэ гү, али хубилган болбосоруулха аргые тайлбарилжа үгэһэн һургаал болоно. Жэшээ болгон хэлэбэл, ямар нэгэн металлнуудые эд хэрэгсэл болгон үйлэдбэрилхэ гү, али хубилган болбосоруулха, модо, шэл, пластмасса болон бусад зүйлнүүдые ямар нэгэн эд хэрэгсэл болгон үйлэдбэрилхэ технологи гэжэ байдаг. Материал бүхэндэ онсо өөрын технологи, эд хэрэгсэл болгон үйлэдбэрилгын онсо өөрын арга гэжэ байдаг юм. Ойлгосотой гү, хүбүүд? Тиихэдээ технологи гээшэмнай ямар нэгэн материалые эд хэрэгсэл болгон үйлэдбэрилгын ба хубилган болбосоруулгын аргые заана гээшэ... Зай, мүнөө электроматериалнуудай технологи тухай хөөрэлдэе. Тиин хамагай түрүүндэ электрын машина, генератор ба двигательнүүдые, зайн галай утаһанууд болон изоляторнуудые, ууралаар хүдэлдэг турбина болон роторнуудые бүтээхын тулада ямар материалнууд хэрэглэгдэнэб гэжэ бидэнэр мэдэхэ ёһотойбди...

Энэ үедэ коридор соо хонхо жэнгирбэ. «Забһарлалта! Забһарлалта!» гэжэ байжа тэрэ бии шадалаараа хашхарна, һурагшадые богонихон хугасаанда амархыень уряална хэбэртэй. Һурагшад хүхюунээр хүүен-шууялдан, набтархан үнээтэй коридор худар гүйлдэн гараба. Зарим хүбүүд, тэрэ тоодо Анисим Оширов Вадим Убеев хоёршье, сэбэр агаараар амилаад ерэхээе бүри газаашаа, хэрэлсы дээрэ гараадхиба. Вадим Убеев гэжэ Анисим шэнги набтархан сула бэетэй аад, һураггүй сагаан шарайтай хүбүүн бэлэй. Тэдэ хоёрой хэрэлсы дээрэ гүйлдэжэ гарахада, хүйтэн сэбэр агаар урдаһаань һэрүүхэнээр амилба. Гэбэшье Вадим һонор һайхан үглөөе балайшье ойлгоногүй хэбэртэй, гараараа үргэеэ бэжүүгээд, арай дуулдахаар ёолон байтараа, хүшэлэндэнги шүдэнэйнгөө забһараар хүрэнхэй хатуу саһан дээрэ нёлбобо. Нүхэрэйнгөө иигэжэ байхые харахадаа Анисим хажуудань гүйн ошожо, һанаатаа зобонгёор асууба:

— Вадим, яагаабши?! Үбдөө гүш?..

— Энэ.. хэдыдэхи үдэрөө... шүдэмни зобоожо байна, шолмошни... —Вадим арайхан гэжэ харюусаба.

— Теэд юундэ эндэ һууҗа һуугаа хүмши?! Табюулаад, шүдэнэй врачта ошыш...

— Аягүй шэнги байнал даа... Һаял хэшээлнүүднай эхилһэн аад... Тиигээд өөрөөшье хэшээлээ гээхэ дурамгүй...

— Бэешни гамтай бэшэ юм гү? Харыш, энэ хасаршни хуу хабдашоод байна ха юм.

— Тиигэнэл даа.. Теэд хэшээлээ гээгээ һаа, хожом хүсэхэнь бэрхэтэй болошохол даа. Һонин юумэ үзэжэ эхилһэн аад лэ...

— Юрэдөө өөрөө мэдыш даа... —гэжэ Анисим дураа гутаһандаа эридшэгээр хэлэжэрхёод, үүдэн тээшэ эрьебэ. Энэ үедэ коридор соо хонхо дуугаржа, Вадимшье Анисимай хойноһоо даб гэбэ. Анисим богоһо алхан орохо мүртөө: «Жэгтэйл хүнүүд байдаг лэ юм байна даа!» гэжэ һанаадхиба.

Хоёрдохи хэшээлэй үедэ электроматериалнуудай технологи тухай хөөрэлдөөн боложо үргэлжэлбэ. Теэд энэ хөөрэлдөөн иигээд лэ энээгээр дүүрэшөөгүй, үшөө олон үдэр, һуралсалай хахад жэлэй дүүрэтэр үргэлжэлһэн зандаал байгаа бэлэй.

Үдэр сагууд нэгэл адляар үнгэржэл байба. Хэшээлнүүдшье болохо ёһоороо боложо үнгэрнэ. Мүнөө хамаг предмедүүд һургуулида саг үргэлжын «пропискатай» боложо, үнжөөд гү, али хоёр хоноод лэ дабтагдана. Теоретическэ хэшээлнүүдһээ гадна, мастерской соо практическа һуралсал захалба. Иимэ һуралсалай түрүүшын үдэрнүүд Анисимда мартагдашагүй һонин байгаа.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

Эжынэр гээшэ хаанашье, алишье арадта адли хүндэтэй ямбатай, поэдүүд, уран зохёолшод, уран зураашад, композиторнуудта алдар солоёо магтуулжал, хүн бүхэндэ һайн һайханаар һанагдажал ябадаг гээшэ. Эжыдээ шүлэг зорюулаагүй, соло үргөөгүй нэгэшье поэт үгы ёһотой. Энэ бүгэдэ тон зүб.

Иимэ соло дуудалтай, поэдүүдэй шүлэг, поэмэ бэшэлтэй эжынүүдэй нэгэн Захааминай аймагай Далахай нютагта ажаһуудаг. Ринчин Жамсарановна 8 үхибүүдэй эжы, «Байкал» колхозой түрүү малшадай нэгэн. Найман үхибүү түрэжэ, үргэжэ, тэжээжэ, хүл дээрэнь гаргаха, хүн болгохо гээшэ амар бэшэ. Энэ үхибүүдэй эсэгэнь хоёрдохи группын инвалид. Хамаг юумэн эжын хүзүүн дээрэ. Теэд Ринчин Доржиева үнэр баян гэр бүлэеэ хэнһээшье үлүүгээр абаад, үрэ хүүгэдээ эрдэм номдо һургажа. үлэдхөөн даарууланггүй томо болгожо байхынгаа хажуугаар ажал дээрээ магтуулжа байдаг.

Арбаад жэлэй туршада һаалишанаар ажаллажа, ходоодоо түрүүлжэ ябаһанаа, өөрөө гүүртые даагшаар томилогдоһон байгаа. Тиигээд хоёр жэлэй туршада тэрэнэй гүүртэ колхозой 14 һаалиин гүүртэнүүд соо эрхимлэжэ гаранхай. Нёдондо колхоз соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 500-гаад литр һүнэй һаагдахада, нүхэр Доржиевагай даадаг гүүртынхид үнеэн бүриһөө мянгаад литр гэхэ гү, али түсэбөөрөө 83.600 литрэй орондо 100.000-гаад литр һү һааһан байна. Мүнөө жэл баһал тиимэ зорилго урдаа табижа, үбэл, хабарай һарануудта бэшэ гүүртэнүүдые мүрысөөндөө холо хойно орхёо. Һаянай зуһаландаа буугаад, һү һааляа үдэр үдэрөөр дээшэлүүлжэ байна.

Нигэжэ коммунис эхэнэр Ринчин Доржиевагай даадаг гүүртынхид һарьдаг хүбшын захадахи, шэмэрүүн хүйтэн уларилтай Далахайдашье нютагай холимог үүлтэрэй үнеэдһээ жэлдэ мянгаад литр һү һаажа болохо, тиигээд 1500 литрэй түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ элишэлэн харуулаа. Эндэмнай ороохо тарян ургадаггүй, горохтой холижо, бага зэргэ зелёнкол таридаг, зүн богони, хүхэ ногооной хаһа багатай нютаг гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Һаалиин үнеэд бага зэргэ силос, үнэтэй сэнтэй талха тариянай зүйл эдеэд лэ, жэлэй 8—9 һара соо һэтэ бэлшэжэ ябадаг. Гол түлэб хагдаар хооллоод ябаһан үнеэдһээ жэлдэ мянгаад литр һү һааха гээшэ оролдосын хүсэн.

Элэбхи үүсхэл ехэтэй нүхэр Доржиева «Байкал» колхозой правлениин гэшүүн юм. Колхозойнгоо хамаг ажалые хүтэлэлсэжэ, холын хараата олон зорилгонуудые шиидхэлсэжэ байдаг.

Энэ гүүртын жэшээ «Байкал» колхоздо холын хараата ехэ хүдэлмэриин эхи табиба. Колхоз табан жэлэй туршада һаалиин, мяханай малайнгаа гүүртэнүүдые тусхай шэглэлтэй болгожо, гол продукцинуудаарнь мэргэжүүлхэ гэжэ шиидэнхэй. Тиигэхэдээ эгээл һүтэй, симментал үүлтэрэй шуһа холиһон үнеэдээ һаалиин гүүртэнүүдтэ суглуулаад, хальмаг үүлтэрэй мянгаад үнеэдые оройдоо һаахаяа болижо, тугалдань хүхүүлээд ябахаар тусхай мяханай гүүртэнүүдтэ байлгаха гэжэ шиидээ. Тиихэдээ мүнөө 1400-гаад үнеэдһээ жэлдэ 6000—6500 центнер һү һаадаг һаа, 1970 ондо 700—800 үнеэтэй болобошье, 8000—9000 центнер һү абадаг болохо зорилготой. Энэмнай үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлгээр түйлагдаха хэрэг. Энэ зорилго шиидхээд байхада хэды олон һаалишад сүлөөржэ, һаалиинишье, мяханайшье малай ашаг шэмын өөрынь үнэ сэн хэды ехээр хямдаржа үгэхэ гээшэб. Нёдондо тус колхоздо центнер һүнэй өөрынь үнэ сэнгэй 18 түхэригтэ болоходо, гүрэнэй худалдан абадаг сэн 16 түхэриг байгаа. Тиихэлээрээ һаалиин мал колхоздо хэды ехэ гарза хээ гээшэб. Һаамхай үнеэдэй тоо толгойе олошоруулха бэшэ, харин һү гарасыень хоёр дахинаар дээшэлүүлхэдэ, гарзатай байһан һаалиин гүүртэнүүд һураггүй ехэ олзотой болохо.

Энэ тэмсэлэй, энэ ехэ хэмжээ ябуулгануудай гүн дунда коммунис ажалай гүүртые даагша Ринчин Доржиева ябалсана. Гүүртын һаалишад, малшадай коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэндэнь эндэ арба гаран жэлдэ ажаллажа, үдэр бүриингөө хүдэлмэреэр, һайн һайхан жэшээгээрээ нүхэдөө һургаһан, хүмүүжүүлһэн, зоригжуулһан, ажалыень эмхидхэһэн Ринчин Жамсарановнагай хубита ехэ.

Үнэр баян, ажалша шударгы энэ эжымнай Утаата-Далахайн сомоной Соведэй 25 депутадуудай нэгэн. Гүүртые даагшын сэхэ уялгаһаа гадуур Ринчин Жамсарановна нийтын ехэ хүдэлмэри ябуулна. Элдэб хэрэгээр хандаһан олон хүндэ алибаа туһаламжа үзүүлжэ, хэрэгынь бүтээжэ, магтаал юрөөлдэ хүртэжэ байдаг. Зон нүхэдтөө туһатай, үршөөлтэй ябаһаа һайн һайхан юун байхаб.

Депутат нүхэр Доржиева саг сагтаа һунгагшадайнгаа урда тоосожо, сесси, заседани бүхэнэй һүүлээр элидхэжэ, ямар зорилгонуудай табигдаһан тухай дуулгажа байдаг. Элэбхитэй. үүсхэлтэй депутадуудаа дурдахадаа, сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Дымбрылов хамагай түрүүндэ Ринчин Жамсарановнае нэрлэнэ.

Партиин гэшүүн нүхэр Доржиева—эрхим агитатор. СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаһан һунгуулиин үедэ ехэ хүдэлмэри ябуулаа.

—Юрэдөө хэзээдээ, хайшан гээд хамаг юумэндээ үрдижэ байдаг хүм бэ гэжэ гайхадаг хүм,—гэжэ сомоной Соведэй түрүүлэгшэ депутат Доржиева тухай хөөрэнэ.— Ажалшье хэгдэжэ, үхибүүдшье һэргэлэн дорюунууд эрэ боложо, эрдэм номдо һуража, нийтыншье хэрэгүүд бүтэжэ байха. Хамаг юумэнь бүтэсэтэй, урагшатай, тэгшэ һайхан жаргалтай нүхэр.

Үнэр дээрээ үнэр баян, ажалша дээрээ ажалша боложо байһан энэ эжыдэ һайн һайханиие хүсэе.

Харин энэ буряад эжы тухай соло үргэхэ, уран гоё поэмэ бэшэхэ поэт хэн бэ? Али магад үдэжэ, үндыжэ ябаа олон аха дүүнэрэй нэгэн хайрата эжыдээ уран бэлигээ зорюулха гү? Саг мэдүүжэн.

ЭХЫН СОЛО

Депутат—арадай зараса

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

МАНГЫШЛАГАЙ НЕФТЬ

Баруун Казахстанай Мангышлак гэжэ хооһон хахад арал дээрэ Шевченко городой барилгашад долоо шахуу жэлэй урда тээ ерээ һэн. Мүнөө энэ городто 40 шахуу мянган хүн ажаһууна, табан жэлэй эсэстэ тэдэнэй тоо 100 мянга болохо. Энэ хооһон тала газарай городой хүн зониие, предприятинуудыень дабһагүй сэбэр уһаар хангаха гээшэ шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн юм. Зураг дээрэ: дээдэ таладань—Мангышлагай уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгэ. Мангышлагай нефтьтэй эшелонууд Гурьевска нефть шанаржуулдаг заводто ерээд байна.

АПН-эй фото.

Англида футболоор боложо байһан дэлхэйн чемпионат. Зураг дээрэ: футболдо дурладаг эдиршүүлдэ Лев Яшин дурасхаал болгон гараа табижа үгэжэ байна. ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ ФУТБОЛИСТНУУД СААШАДАА НААДАХА ЭРХЭТЭЙ БОЛОБО

САНДЕРЛЕНД, июлиин 16. (ТАСС-ай тусхай корр.). «СССР-эй суглуулагдамал командын урдаһаа хаража наадаха командын составые матчын эхилхэһээ 30 секунда урид соносхохоб» гээд журналистнуудай өөртэнь хандалхадань Фаббри эридээр хэлээ. Италиин суглуулагдамал командын тренерэй нааданай эхилхэ хүрэтэр наадагшадайнгаа составые «нюуһаниинь» тэдэнэй мэгдүүшэг байһые харуулжа үгэнэ гээшэ ха. Тиин Сандерлендскэ «Рокер-парк» гэжэ стадионой поли дээрэ футболистнуудай гарахада, «Скуадра Адззурра» командада чилиинхидтэй наадаһантайнь жэшэхэ болоо һаа гурбан шэнэ хүн бии байгаа. Тиихэдэ манайшье командада хубилалта болоһон байна. Италиинхид шэнги дүршэлтэй наадагшадтай тулалдахын тулада залуугай эршэ охиндо орходоо, дүршэлынь дээртэхэ гэжэ Морозов бодомжолһон байжа болоо ха.

Тиин командануудай состав иимэ байгаа гэбэл: СССР—Яшин, Пономарев, Шестернев, Хурцилава, Данилов, Сабо, Воронин, Численко, Малафеев, Банишевский, Хусаинов; Итали — Альбертози, Бургнич, Факетти, Розато, Сальваторе, Леончини, Мерони, Лодетти, Маццола, Булгарелли, Паскутти гэгшэд болоно.

Энэ хадаа манай командада ойн — уласхоорондын тусхай наадануудта хабаадалгын зуудахи матч, «Скуадра Адззурра» командатай гурбадахияа тулалдаан болоно (Урда тээнь Москвада манай илалтаар, Римдэ тэнсэлгээр дүүрэһэн байгаа гэжэ һануулнабди). Энэ хадаа саашадаа наадаха эрхэ олохын талаар Сандерлендскэ наадануудай гол матчнь байна. Түрүүшээр наадан шангашагаар үнгэржэ байтараа, саашадаа нэмдүүшэг болоно. Тиигэжэ харюусалгатай тулалдаан боложо байһан дээрэһээ наадагшадай барюушаг байһые харуулжа болоо ха. Угаа ехэ дүршэлтэй командануудшье байгаашье һаань, наадагшадайнь зүгһөө олон техническэ алдуу эндүүнүүд гаргагдадаг байгаа. Тааруугүй аяг гаргаһан ушар болоогүй. Юуб гэхэдэ, судья Р. Крейтлейна (ФРГ) шэбшүүрдэжэ наадалгые зогсоодоггүй байгаа бшуу.

Иимээр наадалга хүн зонойшье, спортсменүүдэй өөһэдэйншье һанаанда тааараагүй, зүгөөр нааданай хоёрдохи хахад тад ондоо байшоо. Забһарлалгын һүүлээр 12 минутын үнгэрөөд байхада Численко аятай зохидоор сохижо, бүмбэгээ нүгөөдүүлэйнгээ ворота руу оруулаа.

Нүгөө талынхидай таарамжатай зохид үенүүдые һамбаашалжа шадангүй үнгэршэдэг байгаашье һаань, улаан самсатай наадагшадай хүсэд булюу байһаниинь элеэр харагдаа. Зүгөөр италиинхид диилдэхын туйлда ороод байхадаа хамгаалалгын наада хэхэеэ болижо, үрэ дүнгыень хубилгахын тулада ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаа. 79-дэхи минутада угаа шанга тулалдаанай болоходо, Яшин болон манай хамгаалагшад өөрынгөө воротае ехэл бэрхээр халхалжа шадаһан байна.

Тиигэжэ советскэ суглуулагдамал команда 1:0 гэһэн тоотойгоор илажа, чилиинхидтэй саашадаа һүүлшынхиеэ наадалгын үрэ дүнгһөө дулдыдангүйгөөр саашадаа наадаха эрхэтэй болоо. СССР-эй футболистнууд дүрбэн очкотой болонхой. Харин имагтал Италиинхид манай бүлэг сооһоо мүн лэ эды шэнээн очкотой боложо магад байха юм. СССР-эй суглуулагдамал команда 1958 болон 1962 онуудта наадахадаа туйлаһан үрэ дүнгүүдээ бүри мүнөө үлүүлээд ябана.

ХИЛЫН СААДАҺАА

ХАНИНАРАЙ ТУһАЛАМЖА

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой ниислэлдэ уһанай үерэй хойшолонгуудые усадхаха талаар совет хүнүүд ехэ туһаламжа үзүүлнэ гээд МОНЦАМЭ агентство дамжуулна.

Олон үдэр ехэ бороогой ороһоной һүүлээр Улаан-Баатарта июлиин 12-то эхилһэн үерһөө уламжалан, Туула мүрэнэй, тэрэнэй аса һалаануудай хажуугаар байдаг байрын гэрнүүд, промышленна предприятинууд, материально-техническэ хангалгын шухала баазанууд уһанда абтаа, городтохи хүүргэнүүд, тэрэ шадарай харгынууд һандаргагдаа, городой зам харилсаан, электростанцинууд хүдэлхөө болёо.

Үерэй эхилэн сасуу городой хүн зонтой, Монголой Арадай армиин сэрэгшэдтэй хамта совет мэргэжэлтэд энэ хёотой тэмсэжэ, уһанда абтаһан районуудһаа хүнүүдые ондоо тээшэнь зөөлгэһэн байна. Абаралгын хүдэлмэридэ хабаадахын тулада Советскэ Союзһаа вертолёдууд яаралтайгаар эльгээгдэжэ, уһанда абтаһан районуудһаа хүнүүдые гаргаха, зоори хоглолыень абарха, хангалгын баазануудһаа таһалагдаһан районуудта эдеэ хоолой зүйл абаашажа үгэхэ эгээн яаралтай ажал дүүргэһэн байна.

Уһанай үертэй тэмсэхэ талаар правительственна комиссиһаа МОНЦАМЭ агентствын корреспондентдэ иигэжэ мэдүүлээ. «Совет барилгашадай шэн зоригто ябуулганууд ниислэлэй ажалшадта шэнэ хүсэ оруулаа, үертэй тэмсэлдэ илан гараха этигэл түрүүлээ». Совет барилгашад уһанда абтаһан районуудһаа мянга гаран хүниие гаргаһан байна.

ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой, Венгриин правительствын мэдүүлгэ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). МТИ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй Бухарестдэхи Зүблөөн, Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй гэшүүн оронуудай коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэнэрэй болон правительствануудые толгойлогшонорой уулзалга тушаа Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалис партиин ЦК-гай Политбюро, Венгриин правительство доро дурсагдаһан мэдүүлгэ хээ:

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй Бухарестдэ июлиин 4-һөө 6 хүрэтэр болоһон Зүблөөндэ, Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй гэшүүн оронуудай коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, правительствануудые толгойлогшонорой июлиин 7-ной уулзалгада Янош Кадар түрүүтэйгээр хабаадаһан Венгриин делегациин мэдээсэлые Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалис партиин ЦК-гай Политбюро, Венгриин правительство зүбшэн хэлсээд, һайшаагаа.

Политическэ консультативна комитедэй сесси дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаһан документнүүд Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ эгээн шухала асуудалнуудаар зүблөөндэ хабаадаһан оронуудай баримталдаг хараа бодолые элирхэйлнэ, эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ зүб зам заажа үгэнэ гэжэ ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюро, ВНР-эй правительство тэмдэглэнэ. Эдэ хоёр зүблөөнэй хүдэлмэри шухалын шухала асуудалнуудаар баримталагдаһан хараа бодол социалис оронуудай нэгэдэлэй хэрэгтэ, Венгриин арадай аша туһада, эб найрамдалай хэрэгтэ туһална.

Хамтын мэдүүлгэнүүдһээ уламжалан гараһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ бүхы партиина, гүрэнэй, олониитын организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, табигдаһан уг зорилго туйлаха хэрэгтэ туһалха гэжэ үнэншэн этигэжэ байһанаа ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюро, ВНР-эй правительство үнэмшэн этигэнэ.

НФО-гой ЦК-гай президиумэй заседани

ХАНОЙ, (ТАСС). Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын Центральна Комитедэй Президиумэй онсо яаралтай үргэн заседани июлиин 7—9-дэ боложо, американ империалистнуудай өөһэдынгөө эзэрхэг түримхэй хэрэгүүдые Урда Вьетнамда олоор эльгээжэ эхилһэн 1965 оной тэнгһээ хойшонхи үе соо Урда Вьетнамда тохёолдоһон байдал тухай асуудалнуудые хаража үзөө.

«Освобождение» гэжэ информационно агентствын дамжуулгада үндэһэлэн, ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор фронтын гол политическэ хараа шэглэлнүүдые бэелүүлхэ тухай асуудал заседани дээрэ мүн лэ хаража үзэгдөө, саашанхи үедэ бэелүүлэгдэхэ фронтын директивэнүүд болон политика зүбшэн хэлсэгдээ.

НФО-гой ЦК-гай Президиумэй түрүүлэгшэ Нгуен Хыу Тхо гэгшын хүтэлбэреэр үнгэрһэн заседанида фронтын президиумэй болон секретариадай бүхы гэшүүд, Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтдо ородог политическэ партинуудай, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, сүлөөрэлгын армиин түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

Урда Вьетнамдахи байдал тухай, НФО-гой зорилгонууд тухай Нгуен Хыу Тхо элидхэл хээ. Мүн бусадшье элидхэлнүүдые заседанида хабаадагшад шагнаһан байна.

Америкын туһамаршан Ки гэгшын тушаалһаа дары бууха тухай эрилтэ хэдэг буддын шажантанай тэмсэл Сайгондо үргэлжэлһөөр. Тэдэнэй ябуулгануудые полици зэбсэгэй хүсөөр дараха һэдэлгэ хэнэ. Зураг дээрэ: нюуса полициин агентаар хүлөө шархатуулгаһан арбан таба наһатай хубараг Чуонг Ван Хаф.

ЮПИ-гэй—АПН-эй фото.

Делидэ кооперативна магазин нээгдэбэ

ДЕЛИ. ТАСС-ай корреспондент В. Никитин иигэжэ дамжуулна: орон доторхи түрүүшын кооперативна томо универсальна магазин июлиин 16-дэ Делидэ нээгдээ. Энэ магазин шухала хэрэгсэлэй эд бараанай сэнгэй ургалгые болюулхын, хүн зониие хангалга һайжаруулхын тулада правительствын үүсхэлээр, финансова туһаламжаар байгуулагдаа.

Зургаан дабхар байшан соо тогтоһон энэ магазин дэлгүүрнүүд болон энгэй магазинуудайхида орходоо нилээд доогуур, тогтомол сэнгээр эдеэ хоолой элдэб зүйлнүүдые болон хэрэглэлэй бусад эд бараа худалдаха байна.

Урда Вьетнамда болоһон 212 байлдаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын арми Куангнгай провинцида июлиин түрүүшын хахадта дайсантай 212 байлдаа хэжэ, 2.023 солдат болон офицерыень, тэрэ тоодо 243 американецые усадхаһан байна.

Урда Вьетнамай «Освобождение» агентствын дамжуулгада үндэһэлэн, ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор эдэ байлдаануудай үедэ ябаган сэрэгэй хоёр батальон, туһамаршадай армиин гурбан тусхай взвод, Американ ябаган сэрэгэй рото, Урда Вьетнамай бусад гурбан батальон гарһаа гаргагдаа, хүнүүд болон техникэдэнь хүндэ хохидол ушаруулагдаа.

Урда Вьетнамай солдадуудай буһалгаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай туһамаршадай армиин харуулай рото Тяудок провинциин Винчангдахи сэрэгэй баазада июлиин 6-да буһалгаа хээ. Урда Вьетнамай «Освобождение» агентствын дамжуулгада үндэһэлэн, ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор офицернүүдээ алаад, буу зэбсэгээ хүсэдөөр абаад солдадууд сүлөөрэлгын армиин тала руу ороо.

ДРВ-гэй амгалан городуудта агаарһаа добтолгонууд хэгдэнэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай, Таиландын аэродромууд, мүн 7-дохи флодой корабльнууд дээрэ байрладаг американ самолёдууд июлиин 13—14-дэ Вьетнамай Демократическа Республикын агаарай хилые нэгэтэ бэшэ дабаа.

ВИА агентствын дамжуулһанай ёһоор Куангбинь, Тханьхоа, Намха Хынгиен болон бусад провинцинуудай һуурин газарнууд болон промышленна предприятинуудые буудаһан, бомбодоһон байна.

Эдэ зэрлиг бомбодолгонуудһаа уламжалан, Вьетнамай Арадай армиин Верховно командованиин хэлхээ холбоо байгуулха зургаан Вьетнамда ажаглалта, хиналта хэхэ уласхоорондын комиссида буруушаалгын бэшэг эльгээгээ.

ДРВ-дэ 1.209 американ самолёт буудуулжа унагаагдаа

ХАНОЙ. (ТАСС). Ханой шадар гурбан самолёт буудуулан унагаагдаа гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн. Тэрээнһээ гадна, Вьетнамай Демократическа Республикын газар дээрэ: Намха, Тхайбинь болон Куангбинь провинцинуудта, Хайфон порт шадар үшөө 4 самолёт июлиин 15-да буудуулан унагаагдаа.

Хүсэд һайнаар тодорхойлогдоһон мэдээнэй ёһоор июлиин 13 болон 14-дэ Намхи провинцида, мүн Хайфон город шадарай райондо ДРВ-гэй зенитчигүүд үшөө хоёр американ самолёдые буудажа унагааһан байха юм. Тиигэжэ Хойто Вьетнамда усадхагдаһан американ самолёдуудай тоо 1.209 болоһон байна.

ЗАНШАЛТА ҺАЙНДЭР

Хоридо буряад арадай заншалта һайндэр—һур харбаан һаяхан болоход үнгэрөө.

Үдэ, Анаа голнуудай бэлшээридэхи жэгдэхэн ногоон зүлгэтэй шугы бургааһанай соорхой талмайнууд. Тэдэ талмайнуудай нэгэндэ үндэр ендэр гоё һайханаар шэмэглээтэй байба. Улаан бүдүүд дээгүүр уряа лозунгнууд бэшээтэй, нимгэн хуудаһан түмэр дээгүүр гоё һайхан зураг, плакадууд зураатай.

Аймагай хүдөө ажахын, промышленностиин түрүүшүүлэй фото-зурагууд улаан бүд дээрэ хүреэлэгдэн һуулгаатай. Иргэүү дуу хүгжэм зүрхэ сэдьхэлэй баярай ошо бадарган зэдэлнэ.

Хүн зон олооро сугларба. Радио суглаарагшадые «ендэр тээшэ ерыт» гэжэ уряална. КПСС-эй райкомой секретарь П. Елдинов буряад арадай заншалта һайндэр—һур харбаанай баярые нээгээ. Партиин райкомой секретарь, нүхэр Гумпылов, совхозуудай леспромхозуудай директорнууд энээ үгэ хэлэбэд. Тэдэнэр 1966 оной түрүүшын хахад жэлдэ аймагай совхозуудай, леспромхозуудай хэһэн ажалай дүнгүүд тухай элидхэв. Аймагай совхозууд бүхыдөө хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээ. Тэрэшэлэн аймагай промышленность мүн лэ һайн дүнгүүдтэй.

Һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб холо үлүү дүүргэһэнэйнь түлөө Хүрбын совхоздо, зуун хонин бүриһөө 88 хурьга абаһанайнь түлөө Дээдэ-Тальцын совхоздо КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой Улаан туг, мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

Гадна һү һаалгаар түрүү гүүргэ, хурьга абалгаар түрүү отделени болон хурьга абалгаар эрхимлэһэн хонишодто, мүн молошодто мүнгэн шангууд барюулагдаба.

Һүүлээрнь хүнгэн атлетикэ, футбол наадалга, бүхэ барилдалга, һур харбалга, мори урилдалгаар ехэ һорёон болоо.

Заншалта энэ һайндэр—һур харбаан аймагай ажахын хүгжэлтын дүнгүүдые сорсолон, саашадаа бүри ехэ амжалтатайгаар ажаллаха гэһэн уряа доро эмхитэй һайнаар үнгэрөө.

Ж. БАДМАЕВ.

ДУРАСХААЛАЙ ХУШӨӨ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-ехэ дайнай дүүрэһээр хори гаран жэл үнгэрөө. Гэбэшье, энэ уйдхарта жэлнүүд тухай арад зон мартаагүй байһаар. Фашистска булимтарагшадтай дайлдаһан байлдаанда унагшадай дурасхаалые мүнхэлэн, Баргажанай Нестериха тосхоной арад зон дайнһаа тэхэреэгүй нютагайнгаа 17 сэрэгшэдтэ дурасхаалай хүшөө бодхобо.

Совет Эхэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа алдагшадай тоодо Петр болон Николай Молчановтан, Константин Воронин болон бусадороно. Эдэ эрхим хүбүүдэйнгээ дурасхаалда тус тосхонойхин түмэр бетон хүшөө барижа, гол гудамжадаа табяа.

Д. КОЛМАКОВ.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ?

БУХАРЕСТДЭХИ ЗҮБЛӨӨНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй Бухарестдэхи Зүблөөнэй угаа ехэ удха шанартай байһые юун харуулнаб гэхэдэ, дэлхэйн бүхы шахуу ороной политическэ ажал ябуулагшад зүблөөнэй дүнгүүдтэ угаа ехэ һонирхолтойгоор хандана. Вьетнамда США-гай хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулга тушаа Мэдүүлгэ, Европодохи эб найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай Декларации уласхоорондын мүнөөнэй байдалай эгээн лэ шухала асуудалнуудта хамаадана.

Вьетнамда Америкын хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулга тушаа зүблөөндэ хабаадагшад «эрид шанга хараа бодол» баримталба гээд Америкын болон бусад оронуудай буржуазна хэблэл нэгэн адляар бэшэһэн байна. Зүгөөр гитлеровскэ геноцидай стратегиие һэргээжэ байһан Америкын мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ энээнһээ ондоогоор хандаха аргагүй бэшэ аал? гэжэ бүхы үнэн сэхэ хүнүүд зүбөөр асууна гээшэ. Тиин американ сэрэгэйхид бүхэли районуудые галдана, хорото бодосуудые хаяна, бомбонууд болон ракетэнүүдээр тэдэниие һандаргана, ямаршье гэм зэмэгүй үбгэд, эхэнэрнүүд болон үхибүүдые олон түмөөрнь алана, хюдана.

Европодо хойшолуулангүй шиидхэхээр болоһон олон шухала асуудалнууд бии юм. Харин Вьетнамдахи гал түймэр Европын гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда нүлөө үзүүлдэг байна. «Европодо эб найрамдал хангаха программа» дурадхахадаа хэлсэжэ, өөһэдынгөө Европын хэрэгүүдые зүбшэн хэлсэхыень энэ түбиин арадуудые социалис оронууд уряалһан байна. Энэ һанал бодол Европын түрүү олониитын дунда, мүн олон политическэ болон гүрэнэй ажал ябуулагшадайшье дунда һонирхолтойгоор угтагдаһан байха юм. Энэ дурадхалай суурхаһые, нүлөө ехэтэй байһые юун дээрэһээ хаража болохоб гэхэдэ, үһөө нэхэхэ түсэбүүдһээ хахасахые хүсэдэггүй Бонной засаг баригшадшье бултааран мэхэ гаргажа ороһон байна. Декларации соо найруулагдаһан дурадхалда «зүбшөөхөөр хандажа байһан» тухайгаа ФРГ-гэй правительствын түлөөлэгшэ пресс-конференци дээрэ мэдүүлхэ зуураа, хэдэ хэдэн эрилтэнүүдые табижа, үнэндөө энэ зүблөөе таһалдуулха һанаашалгатай байһанаа харуулһан байна. Бонной һанамжын ёһоор иимэ зүблөө США-гай хабаадалсалгагүйгөөр үнгэргэхын аргагүй, харин ФРГ-гэй «амгалан ёһоной ното» гэдэггэ тааруугаар үнгэргэгдэхэ ушартай болоно. Тэд Германиин 1937 оной хилэнүүдые һэргээхэ тухай үһөө нэхэхэ эрмэлзэлгэтэй эрилтэнүүд, Баруун Германиин сэрэгэйхидтэ ядерна зэбсэг үгэхэ эрилтэнүүд энэ ного соонь хэгдэнхэй юм гэжэ мэдээжэ.

Тиимэ болохолоороо, Декларации түрүүшынгээ туһатай нүлөө үзүүлээд байна. Юуб гэхэдэ, Баруун Германиин үһөө нэхэхые эрмэлзэгшэдэй, далайн саанахи үмөөрэгшэдэйнь билдагуу политикые үшөө дахин элишэлхэ хэрэгтэ энэ документ туһалаа.

Бухарестдэхи Зүблөөнэй шухалын шухала дүнгүүдэй нэгэн гэхэдэ, Европын социалис гүрэнүүд нягта жагсаалтай байһанаа, уласхоорондын байдалые сэгнэлгээр, мүн шухалын шухала политическэ асуудалнууд тушаа нэгэн адли һаналтай байһанаа харуулаа. Буржуазна номнолшод зүблөөнэй болохын урда тээ, боложо байхадашье тэрэнэй зорилго тухай элдэб хуурмаг һанамжануудые гаргадаг, Варшавска договорой организаци «эмхиеэ алдажа байгаа» гэһэн хэбэртэй хуурмаг үгэнүүдые тараадаг байгаа бшуу. Зүблөөнэй документнүүдэй нэгэн дуугаар баталан абтаһан ушар худалаар таамаглагшадые эшэгүүритэй байдалда оруулһан байна. Империалис дай үүдхэгшэдтэ эсэргүүсэн, эб найрамдал хамгаалхын түлөө нэгэдэмэл фронтоор ябуулга хэдэг Европын социалис оронуудай түгэлдэр хүсэтэй, һанал нэгэдэнги байһые Бухарестдэхи Зүблөөн угаа эли тодоор харуулаа.

УРАГШАГҮЙ ХООҺОН ОРОЛДОЛГОНУУД

Англидахи парламентскэ каникулай ойротоһон ушар политическэ абьяасай шангадалгые һуларуулжа шадаагүй. Вильсонэй правительство консерваторнуудай зүгһөө эрид хурсаар шүүмжэлэгдэхэһээ гадна, ажалшадай ажамидаралай хэрэгтэ добтолгые буруушаадаг, Вьетнамда американ эзэрхэг түримхэй ябуулгые правительствын дэмжэдэг байһые илангаяа сэхээр буруушаадаг нилээд олон лейбористнуудай зүгһөө хурсаар шүүмжэлэгдэнэ. Харин Ханой болон Хайфон шадарай һуурин нютагуудта Америкын бандит ёһоной добтолгонуудһаа «холо байнабди» гэжэ тусхай мэдүүлгэ хэхэ зуураа, Зүүн-Урда Азида бүхы дээрэнь, тусхайлбал Вьетнамда, США-гай бэелүүлдэг политикые дэмжэдэг байһанаа Вильсон лаблан гэршэлһэн байна.

Парти дотор дурагүйдэлгын, арсалдаа буляалдаанай гарадаг дээрэһээ бүлэг олон лейбористнууд-парламентаринууд элитээр буһалгаалжа, хүтэлбэрилэгшэдэйнгөө дурагүйлхөөшье һаань, Вьетнам тушаа правительствын баримталдаг политикые общинануудай палатын заседани дээрэ зүбшэн хэлсүүлжэ шадаа. Тэд өөрынгөө политикые һайшаалгаһан резолюциие правительствын баталуулан абхуулжа шадаһан байгаашье һаа, арсалдаан зайсуулагдаагүй, харин бүри ехэ болоһон байна. Энээн тухай юун гэршэлнэб гэхэдэ, техникын министрэй тушаалһаа Френк Казенс — оронойпрофсоюзна хүдэлөөнэй нүлөө ехэтэй ажал ябуулагшадай нэгэн—гаража ошоһон байна.

Шүүмжэлэлые хүсэдөөршье бэшэ һаа, зарим зэргээр һуларуулхын, өөрынгөө нэрэ хүндые һэргээхын тулада лейборис партиин ударидагшад мүнөө али бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Франциин премьер Жорж Помпиду, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль гэгшэдэй харюу болгон Лондондо аяншалжа ерэлгэһээ һайн үрэ гараха гэжэ тэдэнэр найдадаг байгаа бшуу. Францитай урда мэтэ «үгэеэ һайнаар ойлголсодог» байһан хэбэртэй янза үзүүлхыншье тулада Лондондо али бүхы юумэ хэһэн байха юм. Зүгөөр политическэ бүхы шухала асуудалнуудаар тэдэнэрэй һанамжа алгасалдадаг байшоо. Вьетнамда США-гай бэелүүлдэг политикада сэгнэлтэ үгэлгөөр хоёр правительствын һанамжа бүришье сэхээр алгасалдана. Тиимэһээ зүрилдөөгөө бүри гүнзэгырүүлхэгүйн тулада энэ асуудалаар хэлсээнэй үедэ «халта мүлтэ» хөөрэлдөөн болоһон байха юм. Англиин правительствын Европодо бэелүүлдэг «политикада французууд мүн лэ һэжэгтэйгээр хандадаг, юрэнь лейбористнууд Вашингтонтой адли һаналтай байдаг гэжэ тоолодог. Европын зургаан гүрэнэй «юрэнхы дэлгүүртэ» Англиие оруулха тухай асуудалаар Франциин баримталдаг хараа бодол энэ хандалгаарнь тодорхойлогдоно гэхэдэ болоно. Экономическа энэ бүлэглэлдэ Англи ороод байгаа һаа, США-да доогуур туһалжа болохо гэжэ Париж түбэгшээдэг юм. Мүн бусадшье асуудалнуудаар алгасалдаан гараһан байха юм.

Вьетнамда гуримшуулга хэхэ талаар Вильсон ямаршьеб «шэнэ түсэбтэй, тэрэнээ Москвада найруулан хэлэхэ юм гэһэн зэрэб суу правительствань тарааһан байна. Энэ зэрэб сууда лейборис ажал ябуулагшадшье нилээд этигэлгүйгөөр хандана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. «Шэнэ амгалан ёһоной үүсхэл гэдэг туһалжа шадахагүй. Американ дайе правительствын дэмжэжэ байгаал сагта амгалан байдал тогтоожо магад гэжэ тэрээндэ хэншье этигэхэгүй» гээд парламентын гэшүүн—лейборист Кони Зиллиакус мэдүүлээ.

САЛОНИКИДОХИ ШУҺА АДХАРУУЛГА

Грецидэ правительственна хархис урбалтын болоһоор нэгэдэхи жэлэй ойе оронойтүрүү үзэлтэй олониитэ демократиие һэргээхын түлөө тэмсэхэ уряатайгаар июлиин 15-да тэмдэглээ. Салоникидо засагаархидай шуһа адхаруулга үүдхэһэндэ эсэргүүсэлтэ тэдэнэр мэдүүлһэн байна. Шуһаа адхаралга июлиин 10-да болоһон байгаа. Ороһо тарянай сэн тогтооходо талаар правительствын хараалһан гуримда эсэргүүсэлтэ мэдүүлһэн митингдэ хабаадахын тулада энэ үдэр Македони областиин тарияашад ашаанай машинануудта, тракторнуудта шагтагалһан тэргэнүүдтэ һуугаад, мүн ябагаар Салоники тээшэ ошоһон байгаа. Тарияашадай городто дүтэлжэ ерэхэдэнь танкнууд болон хуягта машинануудтай олон түмэн жандармнууд, полицинхид угтажа байгаа. Тарияашад энэ харуулыень сүмэрэн ороходо һэдэлгэ хээ. Тиихэдэнь «гурим сахигшад» шиидамуудые хэрэглээ. Нюдэнһөө нёлбоһо гоожуулдаг гранатанууд тэһэржэ ороо. Пулемёдуудай нашаганахань дуулдаа... Түрүүшээр машинын мөөр руу, удаань хүнүүд руу буудажа ороо. Тарияашадта модон шиидам болон шулуунуудһаа ондоо зэбсэг байгаагүй. Гэбэшье город шадар болоһон тулалдаан 12 часай турша соо үргэлжэлөө. Хоёр зуу шахуу хүн, тэрэнэй нилээд олонииньпулемёдой һомондо дайрагдажа шархатаа. Зуугаад хүн арестовалагдаа. Энэ хадаа Салоникидохи шуһа адхаруулһан дүнгынь болоно.

Энэ шуһа адхаруулгын политическэ дүн бүришье горитой ехэ. Бүхы орон дотор зэбүүрхэл болоиж байнхай. Амгалан ёһоной демонстрациие буудаһанай түлөө гэм зэмые правительство өөрһөө холодуулхые, «коммунистнууд тухарилга хээ» гэһэн хэбэргэй шалтаг бариха һэдэлгэ хээ. Зүгөөр энэ хардалга гүрдэлгэнь тэрэ дороо элишэлэгдэһэн байна. «Салоникидохи шуһа адхаралгын түлөө правительство, тэрэниие дэмжэдэг партинууд зэмэтэй» гэжэ Центрэй союз гэжэ партиин ударидагша, нёдондоной урбалтын урда тээ премьер-министр байһан Георгиос Папандреу мэдүүлһэн байна.

Салоникидо гэмтэ ябуулга хэһэнэйнгээ һүүлээр, зүүнэй үзэл баримталдаг ба демократическа организацинууд тушаа «хатуу шангаар» хандадаг байһанаа правительство харуулаа. Хархис хүсэнүүдэй гараар алагдаһан парламентын депутат тушаа дурасхаал болгон байгуулагдаһан «Ламбракисай залуушуул» гэжэ организациие хорихо тухай хуулиин проект яаралтайгаар гаргагдаһан байгаа. Газаа зосоогуур али бүхы митинг болон суглаануудай хоригдоһон тухай июлиин 13-да соносхогдоһон байна. Июлиин 10-да болоһон ушар, ажалшадай демократическа эрхэдэ добтолго хадаа орон дотор парламентын һунгалта үнгэргэлгэһөө арсаһанаа зүбтүүлхэ зорилгоор сэрэгэй-ордоной бүлэгэй, правительствын болон баруунай үзэл баримталдаг партинуудай хэһэн үгэсэлгын хубинь болоно гэжэ түрүү үзэл баримталдаг хэблэл онсолон тэмдэглэнэ. Хархис хүсэнүүд болон шанга засагта сохилто хэхые эрхэ сүлөөдэ дуратай грек арал бэлэдхэжэ байна. Орон доторхи байдалда шахардуу шанга, үсэд шэрүүн тулалдаанай болохо шэнжэ үзэгдэнэ.

К. БЕЛЯЕВ. (ТАСС).

ЭХИР ЮҺЭН

Зүүн Пакистанай тосхонуудай нэгэндэ ажаһуудаг эхэнэр эхир юһэн үхибүү түрэбэ гэжэ Рейтер агентство мэдээсэһэн байна. Эхэ болон үхибүүдынь яһала гэмгүй.

«Неделиин» корреспондент В. Беликовэй гуйлтаар акушерство ба гинекологиин институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ Е. Е. Матвеева энэ мэдээе иигэжэ тайлбарилна:

— Үзэгдөөгүй гайхамшаг ушарал тухай дуулаад байхадаа, хамагай түрүүндэ медицинскэ номуудые харабаб. Эхир зургаан үхибүү түрэһэн гурбан ушарал тухай тэндэ бэшээтэй. Мүн XVII зуун жэлдэ Германида эхир долоон үхибүүнэй гараһан тухай дурдагдана.

Тэрэ эхэнэрэй юһэн үхибүүд бэе һайнтай, хүсэ ехэтэй хүнүүд болоо һаа, һайн гээшэ. Олон эхир үхибүүд юрын багашуулда орходоо һула бэетэй байдаг. Тэдэниие удаан саг соо һайн байдалда байлгажа, тусхай харууһа табиха хэрэг гарадаг юм.

Манай институтда болон Советскэ Союзай медицинскэ бусад эмхи зургаануудта бокс гэжэ тусхай газар байдаг. Тэндэ үлбэр һула бэетэй үхибүүд дулаа суулдаг хэбтэридэ хэбтүүлэгдэдэг, һайн агаартай, кислород элбэгтэй байрада байлгагдадаг. Тэдэниие тусгаар гурим сахюулан, бага багаханаар ходо эдеэлүүлжэ байлгадаг.

(«Известия» газетын «Неделя» гэжэ хабсаргалтаһаа абтаба).

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61,

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем 25-41, 38-30 информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03556. Зак. № 520.